

بیستوفیل

علوم و فنون دوازدهم
انسانی

نوטר و فیل خونه رتبه برترها

قبولی های کنکور ۱۴۰۴

تک رقمی نوטר و فیل

رتبه ۸
ایمان نیک نام جهرمی

دو رقمی های نوטר و فیل

رتبه ۳۲
امیر محمد رضائی

رتبه ۲۰
سینا راضی

رتبه ۱۶
آریا قهرمانی

رتبه ۱۴
امیر محمد کیانی

رتبه ۸۰
محمد مهدی شریفی

رتبه ۷۵
محمد صالح عارفی

رتبه ۶۱
بهار هلالی

رتبه ۵۹
ایمان انفرادی

رتبه ۵۵
مهسا سیاوشی

سه رقمی و چهار رقمی های نوטר و فیل

رتبه ۲۲۲
امیر محمد شکوهی

رتبه ۱۶۹
هانیه خواجه

رتبه ۱۶۰
اشکان کوثری

رتبه ۱۴۷
محدثه حیدری

رتبه ۴۳۲
سید محمد صادق حسینی

رتبه ۳۴۱
حمید رضا بشیری

رتبه ۳۰۸
سید علی اکرمی

رتبه ۲۷۱
فاطمه سادات موسوی

رتبه ۲۵۹
ابوالفضل ناصریان

رتبه ۵۳۹
نجمه کبختا

رتبه ۵۳۷
ریحانه حیدری

رتبه ۵۲۳
فاطمه شاهسونند

رتبه ۵۱۴
محمد پارسا عبدالله آبادی

رتبه ۴۷۳
زهره بابائی

رتبه ۶۶۱
فاطمه اصغری

رتبه ۶۰۶
سجاد محمودی زاده

رتبه ۵۷۰
زهره ولی نژاد

رتبه ۵۵۷
محمد صالح زارعی

رتبه ۵۴۶
حسین تقضلی نژاد

رتبه ۷۸۱
احسان قنبری

رتبه ۷۱۴
محمد یزدیان

رتبه ۶۹۱
بهار ضرامی

رتبه ۶۷۲
محمد ماهان عنبرستانی

رتبه ۶۶۷
سیاوش مصطفایی

رتبه ۹۰۹
کیمیا فدائی

رتبه ۸۹۳
فاطمه مشاوری نجف آبادی

رتبه ۸۰۴
آرمین رضایی

رتبه ۸۰۳
ماتده رنجبر

رتبه ۷۸۶
نیما غفاری

رتبه ۱۱۲۷
زهره بابائی

رتبه ۱۱۲۲
علی طاهر زاده

رتبه ۱۰۵۸
الینا جلالی فر

رتبه ۱۰۵۲
پویان فریور افشار

رتبه ۹۴۷
صفورا بقائی

رتبه ۱۳۵۰
علی زینلی

رتبه ۱۲۸۴
فاطمه معین زاده

رتبه ۱۲۸۴
بهار امیری

رتبه ۱۲۳۶
مبینا ایزدی

رتبه ۱۲۳۴
مطهره توحیدی

رتبه ۱۵۰۳
فاطمه رحیم زاده

رتبه ۱۴۹۳
محمد مهدی خرم زاده

رتبه ۱۴۸۳
سینا خاوری خراسانی

رتبه ۱۴۲۴
سید امیر حسین حسینی

رتبه ۱۳۷۲
پارسا رضایی

رتبه ۱۶۹۶
ندا ملک شاهی

رتبه ۱۶۷۸
سجاد ینکی

رتبه ۱۶۳۹
ابوالفضل نیرومند

رتبه ۱۶۲۸
امیر محمد فکور حقیقی

رتبه ۱۵۳۴
فاطمه عبیری

رتبه ۲۵۵۹
سارا حمزه

رتبه ۲۰۱۵
علی شیرزاد

رتبه ۱۹۶۶
مهسا رضایی مقدم

رتبه ۱۷۵۴
هلیا حاجیلوئی

رتبه ۱۷۳۱
محمد رضا محسنی

رتبه ۲۷۹۴
مریم بادلی

رتبه ۲۷۸۱
سعید شبانی

رتبه ۲۷۵۱
فهمیه سید آبادی

رتبه ۲۷۱۱
محمد غلامی

رتبه ۲۶۲۵
زهره جمعی

رتبه ۳۳۴۳
سینا ارزمانی

رتبه ۳۲۴۴
هلیا سجادی

رتبه ۳۱۳۳
صبا شایع ثانی

رتبه ۲۸۸۱
پارسا جمال امیدی

رتبه ۲۸۱۰
هدیه رحیمی

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل علوم و فنون فصل ۱ دوازدهم

سال دوازدهم
انسانی

فهرست

— درس ۱: تاریخ ادبیات قرن‌های دوازدهم و سیزدهم (دوره‌ی بازگشت و بیداری) —

- ۱..... تاریخ ادبیات دوره‌ی بازگشت
- ۱..... وضعیت تاریخی و عمومی زبان و ادبیات
- ۱..... شعر دوره‌ی بیداری
- ۲..... نثر دوره‌ی بیداری
- ۴..... ترکیبی

— درس ۲: پایه‌های آوایی ناهمسان —

- ۵..... دو شیوه‌ی تقطیع هجایی

— درس ۳: آرایه‌های ادبی —

- ۵..... مراعات نظیر
- ۵..... تلمیح
- ۷..... تضمین
- ۷..... ترکیبی

درس ۱: تاریخ ادبیات قرن‌های

تاریخ ادبیات دورهٔ بازگشت و سیزدهم (دورهٔ بازگشت)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

۱ درست یا نادرست بودن جمله‌های زیر را مشخص کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

الف هدف انجمن ادبی خاقان، رهایی بخشیدن به شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دورهٔ صفوی و بعد از آن بود.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

ب ادیب‌الممالک فراهانی سردبیری مجلهٔ «بهار» را برعهده داشت.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

۲ تمام شاعران به جز از شاعران قصیده‌سرای دورهٔ بازگشت محسوب می‌شوند.

الف) نشاط اصفهانی (ب) صبای کاشانی (ج) قآنی شیرازی (د) سروش اصفهانی

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۳ درست یا نادرست بودن عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف مشتاق اصفهانی در زمان فتحعلی‌شاه، با همراهی چند تن از ادیبان، انجمن ادبی اصفهان را اداره می‌کرد.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

۴ کدام‌یک از عوامل زیر بر ادبیات عصر بیداری مؤثر نبود؟

الف) رواج صنعت چاپ و روزنامه‌نویسی

ب) تأسیس مدرسهٔ دارالفنون

ج) کوشش عباس میرزا در روی آوردن به دانش و فنون نوین

د) عدم توجه روشنفکران به شعر و شاعری

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

۵ نوع ادبی «خداوندنامه» صبای کاشانی را بنویسید.

۶ انجمن ادبی خاقان برای رسیدن به هدف رهایی بخشیدن شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دورهٔ صفوی و دوره‌های بعد از آن، چه راهی

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

را در پیش گرفتند؟

وضعیت تاریخی و عمومی زبان و ادبیات

۷ بیت زیر از «عارف قزوینی» بیانگر چه مضمونی از شعر این شاعر دورهٔ بازگشت و بیداری است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

از خون جوانان وطن لاله دمیده
از ماتم سرو قدشان سرو خمیده

شعر دورهٔ بیداری

۸ بیت زیر سرآغاز سرودهٔ کدام شاعر دورهٔ بیداری است؟ و آشنایی با کدام شاعر، طبع وی را شکوفا ساخت؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی
دست خود ز جان شستم از برای آزادی

الف) محمدتقی بهار - رودکی (ب) عارف قزوینی - حافظ

ج) فرخی یزدی - سعدی (د) سید اشرف‌الدین گیلانی - حافظ

۹ ویژگی‌های کلی سرودهٔ زیر از «ملک‌الشعرا بهار»، شاعر دورهٔ بیداری را بنویسید. «دو مورد»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

«من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید
قسم برده به باغی و دلم شاد کنید

یاد از این مرغ گرفتار کنید ای مرغان
چون تماشای گل و لاله و شمشاد کنید

جور و بیداد کند عمر جوانان کوتاه
ای بزرگان وطن بهر خدا داد کنید

گر شد از جور شما خانهٔ موری ویران
خانهٔ خویش محال است که آباد کنید

کنج ویرانهٔ زندان شد اگر سهم بهار
شکر آزادی و آن گنج خداداد کنید

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

۱۰ چرا ادبیات دوره بیداری - به ویژه شعر - زبان محاوره را برگزید؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

۱۱ یک اثر از «ملک الشعرای بهار» نام ببرید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

۱۲ «پرچمدار بازگشت ادبی» کیست؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

۱۳ کدام یک از عبارات‌های زیر درست و کدام یک نادرست است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

الف شعرهای سید اشرف‌الدین گیلانی در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن در روزنامه «قرن بیستم» چاپ می‌شد.

ب شاعران دوره بازگشت از این جهت اهمیت دارند که توانستند زبان شعر را از آن حالت سستی که در اواخر سبک هندی در شعر به وجود

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

آمده بود، نجات بخشند.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۱۴ مهم‌ترین اثر «میرزاده عشقی» چه نام دارد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۱۵ «پرچمدار» سبک بازگشت ادبی کدام شاعر است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

۱۶ شعر انتقادی «ای قلم» که با بیت زیر آغاز می‌شود، سروده کدام یک از شاعران زیر است؟

«غلفی انداختی در شهر تهران ای قلم / خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم»

الف) سید اشرف‌الدین گیلانی (ب) فرخی یزدی (ج) ادیب‌الممالک فراهانی (د) ایرج میرزا

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۱۷ شاعران زیر، سردبیری کدام یک از «روزنامه‌های دوره بیداری» را بر عهده داشتند؟

الف) ادیب‌الممالک فراهانی:

ب) میرزاده عشقی:

۱۸ کدام یک از شاعران ستون «ب» به جمله‌های ستون «الف» مربوط است؟ (یک مورد اضافی است.)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف	ب
الف) با منظومه «ظهر روز دهم» جایگاه خویش را در شعر انقلاب تثبیت کرد.	۱) نسیم شمال
ب) از نمونه‌های شعر انتقادی او شعر «ای قلم» است.	۲) سلمان هراتی
	۳) قیصر امین‌پور

۱۹ با توجه به اشعار زیر به سؤالات پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۱) گر این چنین به خاک وطن، شب سحر کنم / خاک وطن چو رفت، چه خاکی به سر کنم؟

«میرزاده عشقی»

۲) آتش حب الوطن چو شعله فروزد / از دل مؤمن کند به مجمره اسپند

«ادیب‌الممالک فراهانی»

۳) بگشود گره ز زلف زر تار / محبوبة نیلگون عماری

«علی‌اکبر دهخدا»

۴) از خون جوانان وطن لاله دمیده / از ماتم سرو قدشان سرو خمیده

«عارف قزوینی»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف شاعر بیت ۴ از شاعران وطنی و از موسیقی‌دانان بزرگ عهد مشروطیت است.

۲۰ این عبارت درباره کدام شاعر دوره بیداری است؟

«فعالیت اصلی‌اش روزنامه‌نگاری بود. وی سردبیری روزنامه مجلس را بر عهده داشت و در قصیده، بیشتر از قالب‌های دیگر طبع آزمایی کرده است.»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

۲۱ در عبارت مقابل، جای خالی را کامل کنید: در دوره بیداری، سید اشرف‌الدین گیلانی به مشهور بود.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۲۲ همه بیت‌های زیر به جز گزینه در بر دارندۀ مفاهیم شعر دوره بیداری است.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

الف) جنگ ننگ است در شریعت من جز پی پاس دین و حفظ وطن

ب) غلفی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم

ج) داد معشوقه به عاشق پیغام که کند مادر تو با من جنگ

د) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی

نثر دوره بیداری

۲۳ با توجه به متن «ننه هان! این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو. گاو روی چیه؟ روی ماهی، ماهی روی چیه؟ روی آب، آب روی چیه؟ وای وای!

الهی روده‌ات بیره، چقدر حرف می‌زنی؟! حوصلم سر رفت! آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی! گفت نخور، عسل و خربزه با هم نمی‌سازند!

نشنید و خورد.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

الف

دو مورد از ویژگی‌های زبانی نثر دهخدا را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

ب

یک «کنایه» و یک «ضرب‌المثل» را بیابید و مفهوم آنها را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

۲۴

متن زیر را از دیدگاه «زبانی» و «ادبی» بررسی کنید. (هرسطح یک مورد)

«... اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی، طایر مکاتبات را بر بسته و کلبهٔ مراودات را

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

در بسته ...»

۲۵

متن زیر از کتاب «منشآت» اثر «قائم مقام فراهانی» است؛ نوع نثر عبارات کوتاه آن، گاه «عامیانه - مسجع» است.

«مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشتهٔ مراودت حضوری گسسته شیشهٔ شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبهٔ مراودات را در بسته.»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

۲۶

کدام مورد را می‌توان آغازگر رمان‌نویسی در دورهٔ پیش از انقلاب مشروطه دانست؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

الف) ترجمهٔ رمان‌های تاریخی ب) ترجمهٔ رمان‌های اجتماعی

۲۷

کدام رمان، نوشتهٔ محمدباقر میرزا خسروی است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

الف) داستان باستان ب) شمس‌الدین و قمر ج) شمس و طغرا د) تهران مخوف

۲۸

با توجه به متن:

«اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبهٔ مراودات را در بسته ...»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

الف

کدام یک از ویژگی‌های زیر در مورد این متن نادرست است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

۱) وجود کلمات متضاد و مترادف ۲) بهره‌گیری از کلمات عربی

۳) حذف فعل ۴) وجود واژگان فرنگی

ب

در این متن واژهٔ «پر» با واژهٔ و همچنین واژهٔ «کلبه» با واژهٔ آرایهٔ مراعات نظیر ایجاد می‌کند.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

پ

درون‌مایهٔ اصلی این متن چیست؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

۲۹

جاهای خالی را با واژهٔ مناسب کامل کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

الف

در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های بود.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

۳۰

با توجه به متن زیر از «چرند و پرند دهخدا» دو مورد از ویژگی‌های «فکری» نثر مشروطه را بنویسید.

«گفتم: بابا والله من مرده شماها زنده، شما از وکیل خیر نخواهید دید، مگر همان مشروطهٔ خالی چطور است؟ گفتند: «برو پی کارت سواد نداری حرف زن.»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

باری حالا بعد از دو سال سر حرف من افتاده‌اند، حالا تازه می‌فهمند که شأن مقنن (= قانون‌گذار) بالاتر از آن است که به قانون عمل کند. این‌ها را مردم تازه می‌فهمند. من از قدیم می‌فهمیدم، چون گریه‌های مادرم را دیده بودم، برای اینکه چشم‌های مثل ازرق شامی بابام هنوز یادم بود.»

۳۱

عبارت «او از پیشگامان نثر جدید فارسی است، او در نثر ساده و عامیانه، نقش مؤثری داشت. «امثال و حکم» یکی از آثار اوست.» چه کسی را

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

معرفی می‌کند؟

۳۲

همهٔ گزینه‌ها، به‌جز گزینهٔ از «آثار پژوهشی» محمد تقی بهار است.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

الف) تاریخ تطوّر نظم فارسی ب) سبک‌شناسی پ) تاریخ بیداری ایرانیان ت) تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایرانیان

۳۳

کدام یک از چهار جملهٔ مشخص‌شده دربارهٔ زندگی «علی‌اکبر دهخدا» نادرست است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

«از پیشگامان نثر جدید فارسی است (۱)، شعر هم می‌سرود (۲) و با روزنامهٔ صوراسرافیل همکاری داشت (۳)، مجموعهٔ چرند و پرند را در روزنامهٔ

سروش منتشر کرد (۴).»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

۳۴ کدام یک از جمله‌های مشخص شده دربارهٔ نمایشنامه‌نویسی، در دورهٔ بیداری نادرست است؟

نمایشنامه‌نویسی در ایران نوع ادبی جدیدی به شمار می‌رود (۱) و با این شکل غربی‌اش در ادب کهن، سابقه دارد. (۲) در دورهٔ ناصرالدین شاه رواج یافت. (۳) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامهٔ فارسی پرداخت، میرزا آقا تبریزی بود. (۴)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۳۵ مجلهٔ «بهار» که نشریه‌ای محسوب می‌شد، در سال‌های مشروطه به وسیلهٔ منتشر شد.

(الف) اجتماعی - سید اشرف‌الدین گیلانی

(ب) ادبی - میرزا یوسف خان اعتصامی

(ج) ادبی - ملک‌الشعرای بهار

(د) اجتماعی - دهخدا

۳۶ متن زیر از آثار «قائم مقام فراهانی» است با توجه به آن به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«... اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبهٔ مراودات را در بسته...»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف ترکیب «کلبهٔ مراودات» چه آرایه‌ای دارد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

ب نوع نثر این متن است. (مسنج - مصنوع)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

پ نویسندهٔ متن احیاکنندهٔ نظم فارسی است. درست نادرست

ت کدام یک از گزینه‌های زیر از ویژگی‌های متن بالا است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

(۱) عبارات کوتاه و موزون (۲) مضامین طنز آمیز

۳۷ عبارت زیر دربارهٔ کدام یک از نویسندگان عصر بیداری است؟

«احیاکنندهٔ نثر فارسی است، تکلف را در نثر از بین برد و مسائل عصر را با کاربرد زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب‌المثل در آثار خود نوشت.»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

ترکیبی

۳۸ در متن زیر:

«مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشتهٔ مراودت حضوری گسسته و شیشهٔ شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف قسمت مشخص شده، چه آرایه‌ای دارد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

ب در متن بالا «اولین ارکان سجع» را مشخص کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

پ «قائم مقام» در نگارش این متن از کدام اثر، پیروی کرده است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۳۹ در جاهای خالی واژه‌های مناسب بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

الف در دوران مشروطه نشریهٔ ادبی بهار با مدیریت منتشر می‌شد.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

ب صبای کاشانی یکی از آثار خود را به نام به تقلید از بوستان سعدی در قالب شعری سرود.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

پ تنها اثر قابل توجه در زمینهٔ تحقیقات ادبی و تاریخی دورهٔ بیداری کتاب است.

درس ۲: پایه‌های آوایی ناهمسان

دو شیوه تقطیع هجایی

۴۰ برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن‌های داخلی کمانک را انتخاب کنید.
(ناهمسان - همسان دو لختی - همسان تک‌لختی)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

الف) پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند
ب) در غم ما روزها بی‌گاه شد
ج) ماه فروماند از جمال محمد
دیوار زندگی را زین گونه یادگاران
روزها با سوزها همراه شد
سرو نباشد به اعتدال محمد

درس ۳: آرایه‌های ادبی

مراعات نظیر

۴۱ برای هریک از ابیات زیر یک آرایه از بدیع معنوی بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

الف

به تمنای تو در آتش محنت چو خلیل
گویا در چمن لاله و ریحان بودم

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

ب

درویش بی‌معرفت نیارآمد تا فقرش به کفر انجامد؛ کَادَ الْفَقْرَانِ یَكُونُ كُفْرًا

۴۲ در بیت زیر، دو شبکه «مراعات نظیر» موجود است؛ آنها را مشخص کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

«سر من مست جمالت، دل من دام خیالت
گهر دیده نثار کف دریای تو دارد»

۴۳ تعامل و هم‌نشینی کدام واژه‌ها در بیت «باغ باران‌خورده می‌نوشید نور / لرزشی در سبزه‌های تر دوید» سبب «زیبایی‌آفرینی» شده و این کاربرد شاعرانه، کدام آرایه ادبی را خلق کرده است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۴۴ در بیت «هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو / باید که سپر باشد پیش همه پیکان‌ها؛ واژه در هم‌نشینی با واژه‌های سپر و پیکان، آرایه را به وجود آورده است.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

تلمیح

۴۵ در کدام گزینه «دانسته تاریخی» در آرایه «تلمیح» متفاوت است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

الف) یوسف به این رها شدن از چاه دل مبند
این بار می‌برند که زندانیات کنند

ب) ای پریشان‌گوی مسکین پرده دیگر کن
پور دستان جان ز چاه نابردار در نخواهد برد

ج) عزیز مصر به رغم برادران غیور
ز قعر چاه برآمد به اوج ماه رسید

۴۶ در هریک از بیت‌های ستون «الف» کدام آرایه ادبی ستون «ب» به کار رفته است؟ (در ستون ب یک مورد اضافی است.)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

ستون «الف»	ستون «ب»
(۱) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پیاش نام نهادند	تضاد
(۲) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسلام	تلمیح
(۳) گر برگ گل سرخ کنی پیره‌نش را / از نازکی آزار رساند بدنش را	لف و نشر
(۴) مَنَعَم مَکَن از دیدن قد و رخ و چشمش / من انس به سرو و گل و بادام گرفتم	متناقض‌نما
	اغراق

۴۷ بیت زیر، به چه موضوعی «تلمیح» دارد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

یا رب این آتش که بر جان من است / سرد کن زان سان که کردی بر خلیل

۴۸ بیت:

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

یار بی پرده از در و دیوار / در تجلی است یا اولی‌الابصار

به کدام یک از گزینه‌های زیر «تلمیح» دارد؟

الف) فَأَيْنَمَا تُولَّوْا فَتَمَّ وَجْهُ اللَّهِ (ب) كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ

۴۹ مولانا در بیت زیر با کاربرد کدام آرایه ادبی، معنای بسیاری را در کمترین واژه‌ها جای داده است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر / کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست

۵۰ بیت

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

«گفت آن یار کز او گشت سرِ دار بلند / جُرمش این بود که اسرار هویدا می‌کرد»
به کدام داستان اشاره دارد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۵۱ شخصیت‌های داستانی بیت زیر با کدام یک از گزینه‌ها یکسان است؟

«گواه رهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ / نشان عاشق آن باشد که خشکش بینی از دریا»

الف) دامن خاک شد ز بسد و لعل / تاج فرعون و گنج دقیانوس

ب) بمیر ای دوست پیش از مرگ اگر می‌زندگی خواهی / که ادریس از چنین مردن بهشتی گشت پیش از ما

ج) جانم ملول گشت ز فرعون و ظلم او / آن نور روی موسی عمرانم آرزوست

د) یا رب این آتش که بر جان من است / سرد نکن زان سان که کردی بر خلیل

(۱) الف - ب (۲) د - الف (۳) د - ج (۴) ب - ج

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۵۲ در کدام بیت اشاره تاریخی به داستان «عاشقانه» دیده نمی‌شود؟

الف) ناقه سنگین می‌رود در هر قدم گویی ز شوق / روح مجنون چنگ در دامن محمل می‌زند

ب) شور شیرین تو را نازم که بعد از قرن‌ها / هر که لاف عشق زد، نامی هم از فرهاد برد

ج) گفت آن یار کز او گشت سرِ دار بلند / جرمش این بود که اسرار هویدا می‌کرد

۵۳ در بیت‌های زیر، نوع «اشارات تلمیحی» را از درون کمانک انتخاب کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

الف) چون جواب احمق آمد خاموشی / این درازی در سخن چون می‌کشی؟ (داستان - مثل)

ب) نه خدا توانمش گفت، نه بشر توانمش خواند / متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را؟ (آیه - حدیث)

۵۴ «تلمیح» بیت زیر را در یک سطر توضیح دهید.

«چون خضر دید آن لب جان‌بخش دل‌فریب / گفتا که آب چشمه حیوان دهان توست»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۵۵ موضوع «تلمیح» در کدام بیت‌های زیر مشترک است و به چه داستانی اشاره دارد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

الف) در آینه دوباره نمایان شد / با ابر گیسوانش در باد / باز آن سرود سرخ انالحق / ورد زبان اوست

ب) نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت / متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را

ج) گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند / جرمش آن بود که اسرار هویدا می‌کرد

تضمین

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

۵۶ در بیت‌های زیر، هریک از قسمت‌های مشخص‌شده، کدام آرایه معنوی را به وجود آورده است؟

الف

سپهد فرستنده را گفت گرم

سخن‌های شیرین به آوای نرم

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

ب

شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل

کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

۵۷ در شعر زیر، آرایه «تضمین» به کار رفته است. یک دلیل برای آن ذکر کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

مه من نقاب بگشا ز جمال کبریایی

شده انتظارم از حد، چه شود ز در در آیی؟

چه کنم که هست این‌ها گل باغ آشنایی

ترکیبی

۵۸ دو آرایه ادبی در سروده زیر بیابید و بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

مہتاب خجل ز نور رخسار شماس

«آغوش سحر تشنه دیدار شماس

همسایه دیوار به دیوار شماس»

خورشید که در اوج فلک خانه اوست

۵۹ آرایه قسمت‌های مشخص‌شده بیت‌های زیر را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

ز گهواره تا گور دانش بجوی

الف) چنین گفت پیغمبر راست‌گوی

سر آن دانه که شد رهزن آدم با اوست

ب) خال مشکین که بدان عارض گندمگون است

۶۰ با توجه به ابیات زیر در کدام گزینه، آرایه‌ها به درستی به کار رفته است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

که لسان غیب خوشتر بنوازد این نوا را

چه زنم چونای هر دم ز نوای شوق او دم

به پیام آشنایی بنوازد آشنا را»

«همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی

الف) مراعات نظیر - تلمیح ب) تلمیح - تشبیه ج) تضمین - مراعات نظیر د) تلمیح - تضمین

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

درست

ب

نادرست (ادیب الممالک، سردبیر روزنامه «مجلس» بود.)

۲

نشاط اصفهانی

۳

الف

نادرست

۴

د، یا «عدم توجه روشنفکران به شعر و شاعری»

۵

حماسه مذهبی

۶

تقلید از آثار پیشینیان

۷

سوز و شور شاعر نسبت به وطن، و نشان دادن دردمندی و عشق او به میهن و جوانان

۸

فرخی یزدی - سعدی

۹

۱- زبان شعری بهار حماسی و سبک شعرش خراسانی است. ۲- بهار شناخت و توانمندی خود را در خدمت آزادی و وطن خواهی درمی آورد. ۳- برای ارتباط با مردم مفاهیم سیاسی را با زبان ساده و صمیمی بیان می کند. ۴- مظاهر استبداد و استعمار را نقد می کند و برای دیدگاه خود زبان ادبی برمی گزیند. ۵- واقعیات جامعه آن روز را در اختیار خوانندگان قرار می دهد.

۱۰

برای ارتباط با توده مردم

۱۱

تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران، سبک شناسی، تاریخ تطور نظم فارسی، دیوان اشعار، تصحیح های ارزشمند و مقالات علمی (ذکر یک مورد کافی است)

۱۲

«فتحعلی خان صباي کاشانی» پرچمدار بازگشت ادبی است.

۱۳

الف

نادرست

ب

درست

۱۴

ایده آل یا سه تابلو مریم

۱۵

فتحعلی خان صباي کاشانی

۱۶

الف) سید اشرف الدین گیلانی (نسیم شمال)

۱۷

الف) روزنامه مجلس

ب) روزنامه قرن بیستم

۱۸

الف) ۳ یا قیصر امین پور ب) ۱ یا نسیم شمال

۱۹

الف

درست

۲۰

ادیب الممالک فراهانی

۲۱

نسیم شمال

۲۲

گزینۀ «ج»

۲۳

الف

زبان ساده و قابل فهم / جمله های کوتاه / در ساختار و ترکیب دستوری کلام، جمله ها درست تر و با طبیعت زبان هماهنگ تر می شوند / استفاده از اصطلاحات و تمثیلات محاوره ای مانند: رودات ببره، حوصلم سر رفت / تکرار عبارات عامیانه

ب

کنایه: روده بریدن ← ساکت شدن، حرف نزدن

ضرب المثل: آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی ← تشریفات و تجملات سفره بیشتر از محتویات آن است و همچنین کنایه از ← حواشی بیش از اصل آن

۲۴

زبانی: ۱- وجود تکلف و تصنع با به کارگیری کلمات و ترکیبات عربی. ۲- تقلید از زبان سبک سعدی در گلستان.

ادبی: ۱- کاربرد آرایه های تشبیه، جناس و واج آرایی. ۲- وجود شیوه نثر مسجع و به کارگیری آرایه سجع.

۲۵ مسجع

۲۶ گزینه (الف) ترجمهٔ رمان‌های تاریخی

۲۷ گزینهٔ ج) شمس و طغرا

۲۸

الف گزینهٔ ۴: وجود واژگان فرنگی

ب طایر - در

پ گلایه از غم دوری، اندوه ناشی از فراق یا هر مفهوم مشابه دیگر

۲۹

الف تاریخی

۳۰ ۱- دهخدا با هوشیاری و با استفاده از زبان طنز و تمسخر به جنگ با مفاسد اجتماعی زمان خود می‌رود. ۲- از تجددخواهی، نوگرایی و آزادی‌طلبی با هدف تأثیرگذاری بر عامهٔ مردم سخن می‌گوید. ۳- اثرش نوعی نقد اجتماعی و طنز سیاسی به شمار می‌رود.

۳۱ علامه علی‌اکبر دهخدا

۳۲ گزینهٔ پ: «تاریخ بیداری ایرانیان»

۳۳ گزینهٔ ۴، او مجموعهٔ چرند و پرند را در روزنامهٔ صوراسرافیل منتشر کرد.

۳۴ جملهٔ دوم (با این شکل غربی‌اش در ادب کهن، سابقه دارد).

۳۵ ب ← ادبی - میرزا یوسف‌خان اعتصامی

۳۶

الف اضافهٔ تشبیهی

ب مسجع

پ نادرست

ت ۱ یا عبارات کوتاه و موزون

۳۷ قائم‌مقام فراهانی

۳۸

الف تشبیه [اضافهٔ تشبیهی]

ب شکسته و گسسته

پ گلستان

۳۹

الف میرزا یوسف خان اعتصامی آشتیانی

ب گلشن صبا

پ تاریخ بیداری ایرانیان

۴۰ الف) همسان دولختی ب) همسان تک‌لختی ج) ناهمسان

۴۱

الف تلمیح

ب تضمین

۴۲ سر، دل و دیده.

۴۳ باغ و سبزه یا تر و باران مراعات نظیر

۴۴ کمان - مراعات نظیر یا تناسب

۴۵ «ب» ای پریشان گوی مسکین پرده دیگر کن / پور دستان جان ز چاه نابردار در نخواهد برد، این بیت مربوط به «در چاه افتادن رستم» است.

۴۶ (۱) تلمیح (۲) تضاد (۳) اغراق (۴) لف و نشر

۴۷ به داستان حضرت ابراهیم و گلستان شدن آتش

۴۸ گزینه «الف»: فَأَيْنَمَا تُولَّوْا فَتَمَّ وَجْهُ اللَّهِ

۴۹ تلمیح

۵۰ داستان بر دار کردن حسین بن منصور حلاج.

۵۱ ۳ یا (د - ج)

۵۲ ج یا گفت آن یار کز او گشت سر دار بلند / جرمش این بود که اسرار هویدا می کرد

۵۳ (الف) مثل (ب) حدیث

۵۴ اشاره به داستان خضر نبی که به چشمه آب حیات دست یافت و به جاودانگی رسید.

۵۵ (الف و ج)

داستان بر دار کردن حسین بن منصور

۵۶ .

الف حس آمیزی

ب مراعات نظیر

۵۷ زیرا بیت «ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی / چه کنم که هست این ها گل باغ آشنایی» از شعر شاعر دیگری آورده شده است یا هاتف اصفهانی بیتی از غزل فخرالدین عراقی را تضمین کرده است یا شاعر با آوردن بیتی از سروده های یک شاعر دیگر، مقصود خود را بهتر بیان کرده است.

۵۸ آغوش سحر ← استعاره مکنیه یا اضافه استعاری / خجل بودن مهتاب ← استعاره مکنیه یا تشخیص / تشنه دیدار کسی بودن ← کنایه از انتظار دیدار کسی را داشتن / اوج فلک ← کنایه از نهایت بلندمرتبتگی / همسایه دیوار به دیوار ← کنایه از بسیار نزدیک / مراعات نظیر بین کلمات «سحر، مهتاب، نور، خورشید، فلک، / تکرار واژه «دیوار» و «شماس» / واج آرایی صامت «س»، «ر» و کسره اضافی.

۵۹ (الف) تضمین (ب) تلمیح

۶۰ گزینه ج (تضمین - مراعات نظیر)

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل علوم و فنون فصل ۲ دوازدهم

سال دوازدهم انسانی

فهرست

— درس ۴: سبک‌شناسی قرن‌های دوازدهم و سیزدهم (دوره‌ی بازگشت و بیداری) —

۱..... شعر

۲..... نثر

— درس ۵: اختیارات شاعری ۱ (زبانی) —

۴..... حذف همزه

۴..... تغییر کمیت مصوت‌ها

۵..... ترکیبی اختیارات زبانی

— درس ۶: آرایه‌های ادبی —

۶..... لف و نشر

۷..... تضاد

۷..... متناقض‌نما

۷..... ترکیبی

درس ۴: سبک‌شناسی قرن‌های

دوازدهم و سیزدهم (دوره‌ی بازگشت

شعر

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

۱ جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید. (و بیداری)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

الف شاعرانی که به زبان مردم عادی شعر می‌گفتند به آرایه‌های بیانی و بدیعی و سنت‌های ادبی پایبند بودند.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

ب شاخص‌ترین شاعران عصر بیداری که به دفاع از کارگران و ضعیفان توجه داشتند، فرخی یزدی و بودند.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

۲ در جاهای خالی واژگان مناسب بنویسید.

الف نگرش شاعران و نویسندگان در عصر مشروطه، از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی به جزئی‌نگری و تغییر پیدا کرد.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

ب «نثر فارسی» حتی پیش‌تأثیر از «شعر فارسی» در دوره بیداری، قید و بندهای نثر را کنار می‌گذارد.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

۳ کدام یک از موارد زیر، از موارد «کم‌توجهی کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری» نیست؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

الف) اغلب شاعران صرفاً به شکل و ظاهر، گرایش داشتند.

ب) برخی شاعران تسلط کافی برای ادبیات کهن نداشتند.

ج) شاعران برای آگاه‌سازی مردم و انتشار آثار در روزنامه‌ها ناگزیر بودند، به شتاب شعر بسرایند.

۴ ابیات زیر سروده «فرخی یزدی» است. دو ویژگی ادبی آن را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

«آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی

تا مگر به دست آرم، دامن وصالش را می‌دوم به پای سر در قفای آزادی»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

۵ بیت‌های زیر سروده «عارف قزوینی» است، دو مضمون سروده او را بنویسید.

«فکری ای هم‌وطنان، در ره آزادی خویش بنمایید که هر کس نکند، مثل من است

خانه‌ای کاو شود از دست اجانب، آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که «بیت الحزن» است

جامعه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن بذر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است»

۶ کاربرد کدام یک از کلمات زیر، بیانگر توجه به «واژگان کهن» در سطح زبانی شعر عصر بیداری است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

الف) وصال ب) گلخن ج) رنگین د) آزادی

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۷ مفهوم «آزادی» در شعر دوره بیداری مترادف با چه مفهومی است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۸ مفهوم کدام بیت با مفهوم «آزادی» در دوره بیداری، متفاوت است؟

الف) در محیط طوفان‌زا ماهرانه در جنگ است ناخدای استبداد با خدای آزادی

ب) اسیری هیچ آزادی نجوید چو دل در بند گیسوی تو دارد

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۹ کدام گزینه دربردارنده «سطح فکری» شعر در دوره بیداری نیست؟

الف) نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون، از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی به عینیت‌گرایی تغییر کرد.

ب) مفهوم آزادی در سخن شاعران و نویسندگان، بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان گردید.

۱۰ کدام گزینه بیانگر «سطح ادبی» شعر در قرن‌های دوازدهم و سیزدهم است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

الف) گرایش به قالب‌های کم‌کاربرد یا نوین به تدریج زمینه را برای ظهور شعر نو فراهم کرد.

ب) شعر به عنوان زبان بُرنده نهضت در اختیار روزنامه‌ها قرار گرفت.

۱۱ کدام بیت را می‌توان نمونه سروده انتقادی دوره بیداری به شمار آورد؟

الف) پرستش به مستی است در کیش مهر برون‌اند زین جرگه، هشیارها

ب) غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۱۲ با توجه به سروده زیر، بارزترین شاخصه زبان شعر عصر بیداری را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

گریه را به مستی بهانه کردم / شکوه‌ها ز دست زمانه کردم

آستین چو از چشم برگرفتم / سیل خون به دامان روانه کردم

۱۳ شعر زیر از «فرخی یزدی» است؛ با توجه به آن پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت / آری نداشت غم که غم بیش و کم نداشت

در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت

انصاف و عدل داشت موافق بسی ولی / چون فرخی، موافق ثابت قدم نداشت

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف قسمت مشخص شده را از نظر قلمرو ادبی، بررسی نمایید.

ب از نظر قلمرو فکری بیت دوم، به کدام مفهوم اشاره دارد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۱ توجه به نویسندگان و روشنفکران جامعه (۲) توجه به آزادی و آزادی خواهی در جامعه

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۱۴ پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب نمایید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف (گرایش به قالب‌های کم کاربرد - نوآوری در عرصه تخیل) زمینه را برای ظهور شعر نو فراهم کرد.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۱۵ هر یک از مفاهیم (وطن، توجه به مردم، بیگانه ستیزی) مربوط به کدام یک از عبارت‌های زیر است؟

الف) یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران / تنها به قفس ماند، هزاران، همه رفتند

ب) چون نگریم ز درد و چون ننالم / دزد را چو محرم به خانه کردم؟

ج) در پیشگاه اهل خرد نیست محترم / هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت

۱۶ کدام بیت مصداق توضیح زیر است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

«گروهی از شاعران دوره بیداری با آگاهی از سنت‌های ادبی به زبان پر صلابت گذشته وفادار ماندند.»

الف) آتش حب الوطن چو شعله فروزد / از دل مؤمن کند به مجمره اسپند

ب) گشت از برق تو ظاهر نور ایمان ای قلم / مشکلات خلق گردد از تو آسان ای قلم

۱۷ با توجه به بیت‌های زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۱) به حُسن خُلق و وفا کس به یار ما نرسد / تو را در این سخن انکار کار ما نرسد

۲) از دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی / چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی

الف) وزن کدام بیت «همسان» است؟

ب) نشانه‌های هجایی «رکن پایانی» بیت «ناهمسان» را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

۱۸ در بیت زیر کدام یک از درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری مشاهده می‌شود؟

چون نگریم ز درد و چون ننالم؟ دزد را چو محرم به خانه کردم

الف) توجه به مردم ب) تعلیم و تربیت جدید ج) وطن د) آزادی

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

۱۹ ویژگی‌های فکری سبک دوره بیداری در همه ابیات زیر مشهود است به جز

الف) یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران / تنها به قفس ماند هزاران همه رفتند

ب) جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است

ج) اینکه گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را / روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع

۲۰ کدام گزینه، از جمله موضوعاتی است که در کنار تعلیم و تربیت نوین و همگانی بسیار مورد توجه نویسندگان دوره بیداری قرار گرفته است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

الف) دشمنی با استعمار و استبداد ب) حقوق مدنی زنان ج) آزادی طلبی د) تجدیدخواهی

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

۲۱ جاهای خالی را با واژه مناسب کامل کنید.

الف گرایش شاعران دوره بیداری به قالب‌های کم کاربرد مانند: مستزاد و چهارپاره، زمینه را برای ظهور فراهم کرد.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

ب در نثر دوره بیداری عبارات‌های وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بیجا در نامه‌ها و نوشته‌ها می‌یابد. مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

پ نثر دوران مشروطه با ویژگی‌هایی چون نوگرایی، تجددخواهی و آزادی‌طلبی و با هدف گسترش یافت. مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

۲۲ متن زیر از «علی‌اکبر دهخدا» است، دو ویژگی «زبانی» آن را بیان کنید.
 «نه، هان! این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو، گاو روی چیه؟ روی ماهی، ماهی روی چیه؟ روی آب، آب روی چیه؟ وای وای! الهی رودات ببره، چقدر حرف می‌زنی؟! حوصله‌ام سر رفت! آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی! گفت: نخور، عسل و خربزه با هم نمی‌سازند.»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

۲۳ با توجه به متن زیر از «چرند و پرند دهخدا»، به سوالات پاسخ دهید.
 گفتیم: «بابا والله من مرده شماها زنده، شما از وکیل خیر نخواهید دید، مگر همان مشروطه خالی چطور است؟
 گفتند: برو پی کارت سواد نداری حرف نزن باری حالا بعد از دو سال سر حرف من افتاده‌اند، حالا تازه می‌فهمند که شأن مقنن (= قانون‌گذار) بالاتر از آن است که به قانون عمل کند. این‌ها را مردم تازه می‌فهمند. من از قدیم می‌فهمیدم، چون گریه‌های مادرم را دیده بودم، برای این که چشم‌های مثل ازرق شامی بابام هنوز یادم بود.»

الف با توجه به نثر فوق، بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان چه بوده است؟ مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

ب بارزترین ویژگی زبانی نثر دوره بیداری را با توجه به متن بنویسید. مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۲۴ کدام گزینه یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوران مشروطه به شمار می‌آید؟
 الف) گسترش یافتن نوگرایی و تجددخواهی
 ب) تنفر از خرافات در نثر داستانی
 پ) توجه به حقوق مدنی زنان
 ت) حضور راوی سوم شخص و سخن گفتن او با خواننده در بعضی از صحنه‌ها

۲۵ با توجه به متن زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید:

«... مخدوم مهربان من! از آن زمان که رشته مراودت حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از طرف بریدی و سلامی و نه از اینجانب قاصدی و پیامی. طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مراودات را در بسته ...»

الف محوری‌ترین پیام متن بالا چیست؟ مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

ب نوع ترکیب «کلبه مراودات» را بنویسید. مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

پ نمونه‌ای از «سجع» در متن بالا بیابید و آن را بنویسید. مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

ت چند «اضافه تشبیهی» در متن بالا به کار رفته است؟ مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۲۶ با توجه به متن زیر از «دهخدا» به سوالات پاسخ دهید.

«... وای وای! الهی رودات ببره، چقدر حرف می‌زنی؟! حوصلم سر رفت! آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی! گفت: نخور، عسل و خربزه با هم نمی‌سازند! نشنید و خورد. یک ساعت دیگر یارو را دید؛ مثل مار به خودش می‌پیچید. گفت: نگفتم نخور، این دو تا با هم نمی‌سازند؟ گفت: حالا که این دو تا خوب با هم ساخته‌اند که من یکی را از میان بردارند...»

الف کدام یک از ویژگی‌ها در متن بالا نیست؟ ☐ تکلف ☐ عامیانه‌نویسی مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

ب یک نمونه ضرب‌المثل به کار رفته در متن بالا را بنویسید. مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

پ مفهوم «درد شدید داشتن» از کدام عبارت برداشت می‌شود؟ مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۲۷ درست یا نادرست بودن عبارات‌های زیر را مشخص کنید. مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف نثر فارسی پیشاتر از شعر فارسی در دوره بیداری قید و بندهای نثر مصنوع و فنی را کنار می‌گذارد و ساده می‌شود. مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۲۸ با توجه به واژه‌های داخل کمانک پاسخ درست را انتخاب نمایید. مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوران مشروطه، حضور راوی (سوم شخص - اول شخص) در بعضی صحنه‌های داستان و سخن گفتن او با خواننده است.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

درس ۵: اختیارات شاعری ۱ (زبانی)

حذف همزه

۲۹ * با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«یاد باد آن که ز ما وقت سفر یاد نکرد / به وداعی دل غمدیده ما شاد نکرد»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

الف

اختیار «زبانی» مصراع اول را مشخص کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

۳۰ * با توجه به قسمت مشخص‌شده در شعر زیر، به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید.

«و به آنان گفتم / هر که در حافظه چوب ببیند باغی، / صورتش در وزش بیشه شور ابدی خواهد ماند. / هر که با مرغ هوا دوست شود، / خوابش آرام‌ترین خواب جهان خواهد بود.»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

الف

چند پایه آوایی وجود دارد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

ب

یک هجای کشیده بیابید و بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

پ

چند بار حذف همزه رخ داده است؟

۳۱ * با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«گر برگ گل سرخ کنی پیرهنش را / از نازکی آزار رساند بدنش را»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

الف

مصراع اول بیت را تقطیع هجایی کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

ب

ارکان معادل بیت را به گونه‌ای بنویسید که «همسان» باشد.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

پ

در هریک از مصراع‌ها، یک اختیار شاعری زبانی مشخص کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۳۲ *

درستی یا نادرستی موارد زیر را مشخص کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف

واژه (عامیانه: - U - -) در هجای دوم و چهارم اختیار زبانی دارد.

۳۳ * با توجه به بیت «کیست که پیغام من به شهر شروان برد / یک سخن از من بدان مرد سخندان برد» به سؤالات پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف

اختیار زبانی در چندمین پایه آوایی مصرع دوم، وجود دارد؟

تغییر کمیت مصوت‌ها

۳۴ * نمونه‌های زیر، به صورتی که بین دو کمانک تقطیع شده‌اند، با کدام نوع اختیار شاعری مطابقت دارد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

(ب) تو گفتی (- - -)

(الف) آرزوی او (- UUU -)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

۳۵ * در کدامیک از واژگان بیت زیر، مصوت بلند «ی»، همواره کوتاه است؟

«به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی‌روید / من این زمین را آزمودم میهن ای میهن!»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

۳۶ * در کدامیک از واژگان بیت زیر، مصوت بلند «ی»، همواره کوتاه است؟

«هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۳۷ مصوّت بلند «ی» در کدام مصراع به کوتاه تبدیل نمی‌شود؟

الف) یا رب قبول کن به بزرگی و فضل خویش

ب) ای گنبد گیتی ای دماوند

ج) پیش از تو آب معنی دریا شدن نداشت

د) آن نور روی موسیٰ عمرانم آرزوست

۳۸ با توجه به بیت

سوی لشکر آفریدون شدند

ز نزدیک صَحاک بیرون شدند

به سؤالات پاسخ دهید:

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

الف) به چه دلیل واژه «سو» به شکل «سُ» تلفظ می‌شود؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

ب) در پایه‌های آوایی اول و دوم مصرع نخست، چه نوع «اختیار شاعری زبانی یکسانی» به کار رفته است؟

۳۹ با توجه به ابیات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

نسیم صبح را گفتم که با او جانی داری / کز آن جانب که او باشد، صبا عنبرفشان آید

سعدی نظر از رویت کوتاه نکند هرگز / و روی بگردانی، در دامت آویزد

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف) نوع اختیار زبانی را در مصراع اول بیت نخست مشخص کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

ب) اختیار زبانی مشترک دو بیت، چیست؟

۴۰ بیت «پیش کمانِ ابرویش لابه همی کنم؛ ولی / گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند» با کدامیک از گزینه‌ها از نظر اختیار زبانی «تغییر کمیت مصوّت‌ها» برابر است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف) سرو را مانی ولیکن سرو را رفتار نه / ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست

ب) آمد سوی کعبه سینه پرجوش / چون کعبه نهاد حلقه در گوش

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۴۱ تعداد اختیارات زبانی در کدام گزینه متفاوت است؟

الف) سوی من: (U - -) ب) جادوی دهر: (U - -U -) ج) عامیانه: (- U - -)

۴۲ با توجه به بیت: «پیش از تو آب معنی دریا شدن نداشت / شب مانده بود و جرئت فردا شدن نداشت» به پرسش‌ها پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف) در کدام هجای مصرع اول اختیار زبانی «تغییر کمیت مصوّت‌ها» داریم؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

ب) در هجای دوم مصراع اول کدام اختیار زبانی صورت گرفته است؟

۴۳ با توجه به بیت‌های زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

۱) فریاد که در رهگذر آدم خاکی بس دانه فشاندند و بسی دام تنیدند

۲) من نمی‌گویم زیان کن یا به فکر سود باش ای ز فرصت بی‌خبر در هر چه هستی زود باش

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

الف) در کدام واژه، مصوت بلند «ی» همواره کوتاه است؟

ب) اختیار زبانی «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه»، در پایهٔ آوایی (رکن) مصرع نخست بیت دوم دیده می‌شود.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

۱) اول ۲) دوم ۳) سوم ۴) چهارم

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

پ) در مصراع اول بیت یکم، اختیار زبانی «حذف همزه» به کار رفته است. درست □ نادرست □

ترکیبی اختیارات زبانی

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

۴۴ با توجه به بیت «اگر آن تُرک شیرازی به‌دست آرد دل ما را / به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

الف) اختیار «حذف همزه» در کدام هجای بیت صورت گرفته است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

ب) «تغییر کمیت مصوت‌ها» را در هجاهای بیت مشخص کنید.

۴۵ در کدام یک از ابیات زیر، هر سه اختیار زبانی (بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه - حذف همزه - کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند) به کار رفته است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

الف) سعدی نظر از رویت کوتاه نکند هرگز / و روی برگردانی، در دامت آویزد
ب) پس سوی کاری فرستاد آن دگر / تا از این دیگر شود او با خبر

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

۴۶ در بیت زیر، کدام یک از انواع «تغییر کمیت مصوت‌ها» دیده نمی‌شود؟
«ز دو دیده خون فشام ز غمت شب جدایی / چه کنم که هست این‌ها گل باغ آشنایی»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۴۷ در هریک از ترکیب‌های زیر چندمین هجا، دارای اختیار زبانی است؟ [شمارهٔ هجا ذکر شود].

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف) بازی دهر (U - UU -)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

ب) نوای نی (U - - -)

۴۸ در کدام بیت تمام اختیارات زبانی (حذف همزه و تغییر کمیت مصوت‌ها) وجود دارد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

الف) پس سوی کاری فرستاد آن دگر / تا از این دیگر شود او باخبر

ب) گفت ای پسر این نه جای بازی است / بشتاب که جای چاره‌سازی است

لف و نشر

۴۹ در بیت زیر، یک «لف» و یک «نشر» مربوط به آن را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می‌ریزد آن زَر می‌زند

۵۰ با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب / وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

الف) لَف‌های مصراع دوم را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

ب) نوع لَف و نشر در مصراع اول، مرتب است یا مشوش؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

پ) اولین و سومین جفت واژه‌های متضاد را بیابید و بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۵۱ در بیت زیر «لف و نشرها» را بیابید و آنها را در جدول زیر بنویسید.

دل و کشورت جمع و معمور باد / ز مُلکت پراکندگی دور باد

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

لف‌ها	نشرها
۱-	۱-
۲-	۲-

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۵۲ نوع «لف و نشر» در کدام گزینه «نامرتب» است؟ «لف ۱» و «نشر ۲» آن را مشخص نمایید.

الف) دل و کشورت جمع و معمور باد / ز ملکت پراکندگی دور باد!

ب) اگر ز خلق ملامت و گر ز کرده ندامت / کشیدم، از تو کشیدم، شنیدم، از تو شنیدم

۵۳ کدام گزینه می‌تواند «لف» مناسبی برای «نشر»های مشخص شده باشد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

«به روز نبرد آن یل ارجمند / به شمشیر و خنجر به گرز و کمند

برید و درید و شکست و بیست / یلان را سر و سینه و پا و دست»

الف) شمشیر / ب) خنجر / ج) گرز / د) کمند

۵۴ با توجه به آرایهٔ لف و نشر، جدول زیر را کامل کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

افروختن و سوختن و جامه دریدن پروانه ز من شمع ز من گل ز من آموخت

لف‌ها	نشرها
سوختن	(الف)
(ب)	گل

۵۵ با توجه به بیت

«گر ندیدی قبض و بسط عشق را بر یک بساط / گریه مینا نگر خندیدن ساغر ببین»
(الف) لف دوم و نشر اول را مشخص کنید.
(ب) نوع لف و نشر را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۵۶ در بیت زیر نشرها را مشخص کنید و نوع لف و نشر را بنویسید.

«گر ندیدی قبض و بسط عشق را در یک بساط / گریهٔ مینا نگر، خندیدن ساغر ببین»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

نوع لف و نشر	نشر ۲	نشر ۱

تضاد

۵۷ پاسخ‌های درست را از داخل کمانک انتخاب نمایید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

(الف) گفתי به غم بنشین یا از سر جان برخیز / فرمان برمت جانا، بنشینم و برخیزم (اسلوب معادله، لف و نشر، تضاد)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

(ب) چیست این سقف بلند سادهٔ بسیار نقش / هیچ دانا زین معما در جهان آگاه نیست (تضمین، متناقض‌نما، حسن تعلیل)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

متناقض‌نما

۵۸ با توجه به بیت‌های زیر به سؤالات پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

(۱) گوش ترحمی کو کز ما نظر نپوشد / دست غریق یعنی فریاد بی‌صدایم

(۲) دل و کشورت جمع و معمور باد / ز مملکت پراکندگی دور باد!

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

(الف) «متناقض‌نما» را در بیت اول مشخص کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

(ب) در بیت دوم، ارتباط معنایی کدام واژه‌ها موجب آفرینش آرایهٔ «تضاد» شده است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

(پ) متناقض‌نما، تضاد در یک امر است یا دو امر؟

۵۹ با توجه به ابیات زیر، پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

(۱) هر چه جز بار غمت بر دل مسکین من است / برود از دل من، وز دل من آن نرود

(۲) فلک در خاک می‌غلتید از شرم سرافرازی / اگر می‌دید معراج ز پا افتادن ما را

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

(الف) شاعر در کدام بیت، توانسته است تضاد را در یک امر به شیوهٔ هنرمندانه به کار ببرد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

(ب) در کدام بیت تقابل معنایی واژه‌ها در دو امر، موسیقی معنوی پدید آورده است؟

ترکیبی

۶۰ در کدام یک از ابیات آرایهٔ «تناقض» و در کدام، آرایهٔ «تضاد» دیده می‌شود؟ دلیل تشخیص خود را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

الف

کی شود این روان من ساکن

این چنین ساکن روان که منم

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

ب

شادی ندارد آن که ندارد به دل غمی

آن را که نیست عالم غم، نیست عالمی

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

کمتر

ب

ابوالقاسم لاهوتی

۲

الف

عینیت‌گرایی (عینی بودن)

ب

مصنوع و فنی

۳

الف) اغلب شاعران صرفاً به شکل و ظاهر، گرایش داشتند.

۴

مراعات نظیر: (سر، پا، دست) / کنایه: (دست از جان شستم - به پای سر می‌روم) / استعاره: (دامن وصال) / آزادی: ردیف / پای، برای، قفای: کلمات قافیه

۵

وطن‌پرستی، ستیز با نادانی، آزادی‌خواهی دردمندی و عشق او به میهن.

۶

ب) گلخن

۷

مترادف با دموکراسی غربی

۸

گزینۀ «ب»

۹

گزینۀ «ب»: مفهوم آزادی در سخن شاعران و نویسندگان، بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان گردید.

۱۰

گزینۀ «الف»: گرایش به قالب‌های کم‌کاربرد یا نوین به تدریج زمینه را برای ظهور شعر نو فراهم کرد.

۱۱

گزینۀ «ب»: غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم / خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم

۱۲

سادگی و روانی [ذکر سادگی یا روانی به تنهایی نیز پذیرفتنی است]

۱۳

الف

کاربرد کنایه در شعر [کنایه]

ب

«ا» یا توجه به نویسندگان و روشنفکران جامعه

۱۴

الف

گرایش به قالب‌های کم‌کاربرد

۱۵

الف) وطن ب) بیگانه‌ستیزی ج) توجه به مردم

۱۶

الف یا آتش حب الوطن / آتش شعله فروزد / از دل مؤمن کند به مجمره اسپند

۱۷

الف) بیت دوم یا بیت ۲ ب) (UU-)

۱۸

گزینۀ (ج) وطن

۱۹

ج) اینکه گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را / روشنی در کار مردم بود مقصودم / چه شمع

۲۰

«ب» حقوق مدنی زنان

۲۱

الف

شعر نو

ب

کاهش آسکار

پ

تأثیر بر عامۀ مردم

۲۲

ساده و قابل فهم بودن نثر - استفاده از عبارات عامیانه - کم بودن لغات و ترکیبات ناآشنای عربی.

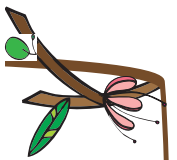
۲۳

الف

قانون

ب

سادگی و روانی

۲۴ گزینۀ «ت»: حضور راوی سوم شخص و سخن گفتن او با خواننده در بعضی از صحنه‌ها

۲۵

الف

شکایت از دوری و عدم ارتباط با محبوب خود یا هر مفهوم درست دیگر

ب

ترکیب اضافی یا اضافه تشبیهی

پ

گسسته و شکسته یا موارد درست دیگر در متن

ت

شش (رشتهٔ مراودات، شیشهٔ شکیبایی، سنگ تفرقه، سنگ دوری، طایر مکاتبات، کلبهٔ مراودات)

۲۶

الف

تکلف

ب

آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی

پ

مثل مار به خودش می‌پیچید

۲۷

الف

درست

۲۸

الف

سوم شخص

۲۹

الف

حذف همزه (در هجای چهارم مصراع اول، یا / د / با / دان)

۳۰

الف

چهار پایهٔ آوایی (چهارده هجا)

خا ب شا را	م ت رین خا	ب ج هان خا	هَد بود
------------	------------	------------	---------

ب

«رام»، فعل «بود» در اصل هجای کشیده است و چون در هجای آخر بیت قرار گرفته مطابق با اختیارات شاعری هجای بلند تلفظ می‌شود.

پ

یک بار در هجای سوم

۳۱

پایه‌های آوایی مصراع اول	گر بر گِ گُ	لِ سر خِ کُ	نی پی رَ	نش را	الف
--------------------------	-------------	-------------	----------	-------	-----

ارکان معادل	مستفعلُ	مستفعلُ	مستفعلُ	مستفعلُ	مستف (فع لن)	ب
-------------	---------	---------	---------	---------	--------------	---

اختیارات	مصراع اول: بلند تلفظ کردن مصوَّت کوتاه در هجای پنجم	مصراع دوم: کوتاه تلفظ کردن مصوَّت بلند در هجای چهارم یا حذف همزه در هجای پنجم	پ
----------	---	---	---

۳۲

الف

نادرست

۳۳

الف

چهار (چهارمین / ۴)

۳۴ الف) کوتاه تلفظ کردن مصوَّت بلند «و» در هجای سوم: زبانی.

ب) بلند تلفظ کردن مصوَّت کوتاه «ه» در هجای اول: زبانی.

۳۵

گیاه

۳۶ میان

۳۷ گزینۀ «الف»

۳۸

الف

زیرا واژه «سو» به واژه «لشکر» اضافه شده است.

ب

کسره اضافه پایان واژه «سوی» و «لشکر» بلند تلفظ شده است یا (تبدیل مصوت کوتاه به بلند) یا (بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه)

۳۹

الف

تغییر کمیّت مصوت کوتاه به بلند (ذکر رکن یا هجا ضروری نیست)

ب

حذف همزه (ذکر رکن یا هجا ضروری نیست)

۴۰ «ب» یا آمد سوی کعبه ...

۴۱ ج یا عامیانه: (— U —)

۴۲

الف

هجای هفتم یا هجای هفت (۷)

ب

امکان حذف همزه

۴۳

الف

زیان

بلند تلفظ کردن
مصوت کوتاه

مَن	ن	می	گو	تیم	ز	یان	گَن	یا	پ	فک	ر	سو	د	باش
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	ه	-	U	-
ای	ز	فُر	صَت	بی	خ	تَر	دَر	هَر	چ	هَس	تی	زو	د	باش
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
فاعلاتن				فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن				فاعِلن

ب

گزینۀ ۳: رکن سوم

بلند تلفظ کردن
مصوت کوتاه

مَن	ن	می	گو	تیم	ز	یان	گَن	یا	پ	فک	ر	سو	د	باش
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	ه	-	U	-
ای	ز	فُر	صَت	بی	خ	تَر	دَر	هَر	چ	هَس	تی	زو	د	باش
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
فاعلاتن				فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن				فاعِلن

پ

نادرست

بلند تلفظ کردن

مصوت کوتاه

قَر	پا	د	ک	ذَر	زَه	گ	دَ	ر	آ	د	م	خا	کی
-	-	U	U	-	-	U	U	ی	-	U	U	-	-
بَس	دا	ن	ف	شان	دَن	د	ب	سی	دا	م	ت	نی	دَنَد
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
مفعول				مفاعیل			مفاعیل			فعولن			

بلند تلفظ کردن

مصوت کوتاه

قَر	پا	د	ک	ذَر	زَه	گ	دَ	ر	آ	د	م	خا	کی
-	-	U	U	-	-	U	U	ی	-	U	U	-	-
بَس	دا	ن	ف	شان	دَن	د	ب	سی	دا	م	ت	نی	دَنَد
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
مستفعل				مستفعل			مستفعل			مُسْتَفَّ (فَعْلُن)			

۴۴

الف

اگر آن تُر / کِ شی را زی / بِ دَس تا رَد / دِل ما را // بِ خالِ هِن / دویش بِخ شَم / سَ مَرَقَن دُ / بُ خا را

مصراع اول، هجای یازدهم «تا»

ب

۱- مصراع اول، هجای (۱۴) ۲- مصراع دوم، هجای (۳) و هجای (۱۲) «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» ۳- مصراع دوم، هجای (۵)؛ «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند»

۴۵ ب (در هجای دوم مصراع اول در کلمه «سو» کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند و در هجای سوم مصراع اول کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند و در هجای نهم مصراع اول و هجای سوم مصراع دوم حذف همزه به کار رفته است)

۴۶

کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

۴۷

الف

هجای دوم

ب

هجای سوم

۴۸

الف) پس سوی کاری فرستاد آن دگر / تا از این دیگر شود او باخبر

۴۹

روی (لف) زر می‌زند (نشر) یا چشم (لف) گهر می‌ریزد (نشر)

۵۰

الف

مهر و کین

ب

مرتب

پ

عفو و خشم، مهر و کین

۵۱

لف‌ها: ۱- دل ۲- کشور

نشرها: ۱- جمع ۲- معمر.

۵۲

(ب) یا اگر ز خلق ملامت و گر ز کرده ندامت ...

لف ۱: ملامت نشر ۲: شنیدم

۵۳

«ج» یا گرز

۵۴

الف) پروانه

(ب) جامه دیدن

۵۵

الف) لف ۲: بسط عشق

نشر ۱: گریه مینا

(ب) مرتب

۵۶

نشر (۱): «گریه / گریه مینا»

نشر (۲): «خندیدن / خندیدن ساغر»

نوع لف و نشر: «لف و نشر مرتب»

۵۷

الف تضاد

ب متناقض نما [تناقض، پارادوکس]

۵۸

الف فریاد بی صدا

ب جمع و پراکندگی

پ در یک امر (در متناقض نما، تضاد در یک امر است نه دو امر)

۵۹

الف بیت ۲: فلک در خاک می غلتید از شرم سرافرازی

اگر می دید معراج ز پا افتادن ما را

ب بیت ۱: هر چه جز بار غمت بر دل مسکین من است

برود از دل من، وز دل من آن نرود

۶۰

الف تناقض دارد - ساکن روان

ب تضاد، دلیل این است که تضاد آوردن دو امر متضاد است؛ بدون آنکه متناقض هم باشند، اما در متناقض نما، تضاد در یک امر است؛ نه دو امر؛ در حقیقت تناقض برانگیختن اعجاب است از راه خلاف عرف و عادت و منطق.

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل علوم و فنون فصل ۳
دوازدهم

سال دوازدهم
انسانی

فهرست

درس ۷: تاریخ ادبیات قرن چهاردهم

- ۱..... شعر دوره معاصر
۱..... نثر دوره معاصر
۳..... شعر دوره انقلاب اسلامی
۳..... نثر دوره انقلاب اسلامی

درس ۸: اختیارات شاعری ۲ (وزنی)

- ۳..... بلند بودن هجای پایان مصراع
۴..... آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن
۴..... ابدال
۵..... قلب
۵..... ترکیبی

درس ۹: آرایه‌های ادبی

- ۵..... اغراق
۶..... ایهام
۷..... ایهام تناسب
۸..... ترکیبی

درس ۷: تاریخ ادبیات قرن چهاردهم

شعر دوره معاصر

۱ «شعر نو تغزلی» در کدام دوره ادبیات معاصر به گسترده‌ترین جریان‌های زمان خود تبدیل شد؟

الف) دوره دوم (ب) دوره چهارم (ج) دوره سوم (د) دوره اول مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

۲ شعر زیر سروده «مهدی اخوان ثالث» است؛ به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید.

«سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت / سرها در گریبان است / کسی سر بر نیارد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را / ننگه جز پیش پا را دید نتواند / که ره تاریک و لغزان است / و گر دست محبت سوی کس یازی / به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

الف) مصراع‌های مشخص‌شده، نمونه‌ای از کاربرد نحوی سبک است.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

ب) شعر «اخوان ثالث شعری» است که حوادث زندگی مردم را در خود منعکس می‌کند.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

پ) «اخوان ثالث» در بیشتر مجموعه‌ها مثل «زمستان» زبانی دارد.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۳ کدام یک از جمله‌های مشخص‌شده درباره «مهدی اخوان ثالث» نادرست است؟

از رهروان شعر نیمایی است (۱). بیان روایی و داستانی، کهن‌گرایی و کاربردهای نحوی سبک عراقی از ویژگی‌های شعر اوست (۲).

شعر وی، شعری اجتماعی است (۳) و حوادث زندگی مردم را در خود منعکس می‌کند (۴).

۴ سروده زیر بخشی از شعر «زمستان» مهدی اخوان ثالث است. با توجه به آن، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت / سرها در گریبان است / کسی سر بر نیارد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را / ننگه جز پیش پا را دید نتواند / که ره تاریک و لغزان است / و گر دست محبت سوی کس یازی، / به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

الف) «سر بر نیارد» و «یازی»، کدام ویژگی زبانی شعر را بیان می‌کند؟

ب) قالب این شعر چیست؟

پاسخ درست سؤالات زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید.

ج) کاربردهای سبک (عراقی - خراسانی)، از ویژگی‌های این شعر است.

د) شاعر مسائل (اجتماعی - عاشقانه) را در شعر خود منعکس می‌کند.

۵ دو مورد از ویژگی‌های زبانی شعر زیر از «اخوان» را بیابید و بنویسید.

«سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت / سرها در گریبان است / کسی سر بر نیارد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را / ننگه جز پیش پا را دید نتواند / که ره تاریک و لغزان است / و گر دست محبت سوی کس یازی، / به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است» مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

نثر دوره معاصر

۶ موضوع کلی هر کدام از آثار زیر را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

الف) تلخ و شیرین (ب) سووشون

۷ هریک از آثار در ستون «الف» به کدام یک از پدیدآورندگان آن در ستون «ب» مربوط است. (یک مورد در ستون «ب» اضافی است).

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

الف	ب
(۱) زمین سوخته	جلال آل احمد
(۲) خسی در میقات	اسماعیل فصیح احمد محمود

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

۸ نثر پرشتاب و بریده‌بریده را با عنوان «نثر تلگرافی» یاد می‌کنند.

الف) اسماعیل فصیح (ب) جلال آل احمد (ج) محمود دولت آبادی (د) هوشنگ گلشیری

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

۹ واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

الف) نثر فارسی تحت تأثیر آثاری است که در دوره بیداری از زبان‌های اروپایی ترجمه می‌شد، به (تکلف - سادگی) گرایید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

ب) نیما یوشیج در (ققنوس - افسانه) تغییراتی در اصول و ضوابط شعر سنتی ایجاد کرد.

۱۰ کدام یک از موارد زیر درست است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

الف) «همسایه‌ها» نوشته «هوشنگ گلشیری»

ب) «دهکده پر ملال» نوشته «امین فقیری»

۱۱ متن زیر از «سید محمدعلی جمالزاده» است؛ به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید.

«دیگران نیز فرصت نداده مانند قحطی‌زدگان به جان غاز افتادند و در یک چشم‌به‌هم‌زدن، چنان کلکش را کردند که گویی هرگز غازی قدم به عالم وجود نهاده بود! در همان بحبوحه بخور بخور، صدای تلفن بلند شد، بیرون جستم و فوراً برگشته رو به آقای استادی گفتم: «وزیر داخله پای تلفن است.» یارو حساب کار خود را کرده، بدون آنکه سر سوزنی خود را از تک‌وتا بیندازد، دل به دریا زده و به دنبال من از اتاق بیرون آمد.»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

الف) یک عبارت کنایی از متن ذکر کنید.

ب) در جای خالی عبارت زیر، کلمه مناسب بنویسید.

«جمالزاده» در داستان بیشتر از اینکه به محتوا توجه داشته باشد، به سبک نویسندگی و کاربرد کلمات و متداول در نثر توجه داشت.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

پ) واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

از آثار دیگر جمالزاده می‌توان به (تلخ و شیرین - سه تار) اشاره کرد.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۱۲ نثر داستانی معاصر در سال (۱۳۰۱) با کدام مجموعه داستان کوتاه آغاز شد؟

۱۳ مشخص کنید هر یک از آثار ذکر شده در ستون «الف»، مربوط به نویسنده کدام یک از آثار مذکور در ستون «ب» است.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

گروه الف	گروه ب
راه آب‌نامه	سه تار
دید و بازدید	تلخ و شیرین
سبک‌شناسی	آتش خاموش
شهری چون بهشت	تاریخ تطوّر نظم فارسی

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۱۴ مشهورترین اثر جلال آل‌احمد داستان بلند است.

۱) مدیر مدرسه ۲) خسی در میقات ۳) ارزیابی شتاب‌زده ۴) زیارت

۱۵ کدام یک از موارد ستون «اول» به موارد ستون «دوم» مربوط است؟ (یک مورد اضافی است.)

ستون اول	ستون دوم
الف) دهکده پر ملال	۱) میرزا حسن خان بدیع
ب) داستان باستان	۲) امین فقیری
	۳) احمد محمود

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۱۶ درست یا نادرست بودن عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف) «تهران مخوف» اولین رمان اجتماعی است که مرتضی مشفق کاظمی منتشر کرد.

۱۷ واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

الف) نخستین رمان تاریخی دوره معاصر را (محمدباقر میرزا خسروی - حسن مقدم) نوشت.

ب) اولین رمان اجتماعی را، «مرتضی مشفق کاظمی» در سال ۱۳۰۱ با نام (شمس و فغرا - تهران مخوف) منتشر کرد.

شعر دوره انقلاب اسلامی

۱۸ * تکریم شهید و فرهنگ شهادت با تکیه بر ملی و تاریخی یکی از درون‌مایه‌های شعر در دوره انقلاب اسلامی است.

الف) داستان‌های (ب) سروده‌های (ج) اسطوره‌های (د) روایت‌های مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

۱۹ * نام یکی از آثار هر یک از شخصیت‌های زیر را بنویسید. مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

الف) سیمین دانشور مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

ب) سید علی موسوی گرمارودی مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

۲۰ * کدام یک از موارد زیر از آثار منظوم ادبیات انقلاب اسلامی محسوب می‌شود؟

الف) مهاجر کوچک (ب) ظهور (ج) ضیافت (د) از آسمان سبز مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

نثر دوره انقلاب اسلامی

۲۱ * متن زیر از داستان «سانتاماریا» سید مهدی شجاعی را از نظر ویژگی‌های داستان‌های بعد از انقلاب اسلامی در قلمرو فکری بررسی کنید.

«درست در همان لحظه، شما «یامهدی» غریبانه‌ای گفتید و تفنگ از دستتان افتاد و من نفهمیدم چرا، ولی بی‌اختیار پیش دویدم تا تفنگ را بردارم و به دستتان بدهم؛ مثل گاهی که در کلاس، قلمی، کاغذی از دستتان می‌افتاد و ما بی‌اختیار خم می‌شدیم تا آن را به شما بدهیم. مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

ایستاده بودید ولی تفنگ را نگرفتید. به دستتان نگاه کردم، دیدم که از مچتان خون می‌ریزد، تفنگ را با دست چپ از من گرفتید و همه را گفتید که بروند و بازگشتید به حال اولتان، انگار نه انگار که یک دست از دست داده‌اید.»

۲۲ * کتاب «ملاقات در شب آفتابی» اثر «علی مؤذنی» در کدام یک از حوزه‌های ادبیات جای می‌گیرد؟ مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

۲۳ * هر یک از پدیدآورندگان آثار زیر به ترتیب، خالق کدام آثار هستند.

مدیر مدرسه - راه آب‌نامه - آخر شاهنامه - گوشواره عرش مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

الف) خسی در میقات - چشم‌هایش - زمستان - دستور زبان عشق

ب) ارزیابی شتابزده - تلخ و شیرین - زمستان - صدای سبز

۲۴ * نام آثار را در ستون «الف» به پدیدآورندگان آثار در ستون «ب» وصل کنید. (در ستون «ب» یک مورد اضافی است.)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

الف)	ب)
الف) ملاقات در شب آفتابی	۱ - حسن مقدم
ب) مدیر مدرسه	۲ - سیمین دانشور
ج) آتش خاموش	۳ - علی مؤذنی
	۴ - جلال آل احمد

۲۵ * نام پدیدآورندگان آثار زیر در کدام گزینه به درستی ذکر نشده است؟ مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

الف) راه آب‌نامه: جمال‌زاده / آتش خاموش: سیمین دانشور / زمین سوخته: سید مهدی شجاعی

ب) دستور زبان عشق: قیصر امین‌پور / خواب ارغوانی: موسوی گرمارودی / سفر ششم: علی مؤذنی

درس ۸: اختیارات شاعری ۲ (وزنی)

بلند بودن هجای پایان مصراع

۲۶ * اختیار «وزنی» بیت: «سرو را مانی ولیکن سرو را رفتار نه / ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست» را بنویسید. مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

۲۷ * اختیار «وزنی» مشترک در دو مصراع بیت زیر را بنویسید.

آمد سوی کعبه سینه پر جوش / چون کعبه نهاد حلقه در گوش مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

۲۸ در بیت زیر یک «اختیار وزنی» بیابید و نوع آن را بنویسید.

دلم شکسته‌تر از شیشه‌های شهر شماست / شکسته باد کسی کاین چنینمان می‌خواست

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۲۹ درستی یا نادرستی موارد زیر را مشخص کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف

سه اختیار وزنی «بلند تلفظ کردن هجای پایانی» در بیت وجود دارد.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

«کشتی شکستگانیم، ای باد شرطه برخیز / باشد که بازیبنیم دیدار آشنا را»

۳۰ با توجه به مصرع «میان مشرق و مغرب ندای محتضریست» به پرسش‌ها پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف

یک اختیار وزنی در این شعر بیابید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۳۱ با توجه به بیت «سرو را مانی و لیکن سرو را رفتار نه / ماه را مانی و لیکن ماه را گفتار نیست» به پرسش‌ها پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف) اختیار وزنی مشترک در هر دو مصرع بیت بالا بین واژگان و ایجاد شده است.

ب) نام این اختیار وزنی را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

۳۲ ارزش هجایی واژه‌های «سه» (U) و «کاست» (U-)، در کجای مصراع با واژه «گل» (-) برابر است؟

آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

۳۳ در رکن اول کدام مصرع اختیار وزنی به کار رفته است؟ نام آن اختیار وزنی را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

یاد باد آن که ز ما وقت سفر یاد نکرد / به وداعی دل غمدیده ما شاد نکرد

ابدال

۳۴ با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

«مرا بسود و فرو ریخت هرچه دندان بود / نبود دندان لابل چراغ تابان بود»

الف

وزن بیت را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

ب

در رکن دوم مصراع دوم، کدام اختیار وزنی به کار رفته است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۳۵ با در نظر گرفتن بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید:

همین حکایت، روزی به دوستان برسد / که سعدی از پی جانان برفت و جان انداخت

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

الف

مصراع دوم را تقطیع هجایی کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

ب

در آخرین هجای بیت، کدام نوع اختیار شاعری به کار رفته است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

پ

اختیار شاعری وزنی مشترک هر دو مصراع را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۳۶ شاعر در کدام رکن از مصراع‌های بیت زیر از اختیار شاعری وزنی «ابدال» استفاده کرده است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

خسروان قبله حاجات جهانند ولی / سبیش بندگی حضرت درویشان است

۳۷ اختیار وزنی مشترک دو بیت زیر را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف) از خون و گل و شکوفه، تابوت شهید / بر موج بلند دست‌ها رنگین بود

ب) ای بی‌خبر بکوش که صاحب‌خبر شوی / تا راهرو نباشی کی راهبر شوی؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۳۸ در کدام گزینه شاعر از اختیار وزنی «ابدال» در دو هجای ماقبل آخر استفاده کرده است؟

الف) ای بی‌خبر بکوش که صاحب‌خبر شوی / تا راهرو نباشی کی راهبر شوی

ب) صورتش در وزش بیشه شور ابدی خواهد ماند.

قلب

۳۹ در بیت زیر کدام رکن دارای اختیار وزنی «قلب» است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

«کیست که پیغام من به شهر شروان برد / یک سخن از من بدان مرد سخندان برد»

الف) رکن اول مصراع اول ب) رکن سوم مصراع اول ج) رکن اول مصراع دوم د) رکن سوم مصراع دوم

ترکیبی

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

۴۰ پس از تقطیع هجایی بیت زیر، یک نمونه اختیار زبانی و یک نمونه اختیار وزنی به کار رفته را در بیت، معلوم کنید.

«تو با خدای خود انداز کار و دل خوش دار که رحم اگر نکند مدعی خدا بکند»

۴۱ در بیت «همت طلب از باطن پیران سحرخیز / زیرا که یکی را ز دو عالم طلبیدند» کدام اختیار شاعری به کار نرفته است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

الف) تغییر کمیت مصوّت ب) حذف همزه د) بلند بودن هجای پایان مصراع

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

۴۲ با توجه به بیت «می‌کوش به هر ورق که خوانی / کان دانش را تمام دانی» به پرسش‌ها پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

الف) بیت را تقطیع هجایی کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

پ) کدام اختیار وزنی در بیت به کار رفته است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

ت) وزن بیت چیست؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۴۳ با توجه به بیت «کیسه هنوز فربه است، با تو از آن قوی دلم / چاره چه خاقانی اگر، کیسه رسد به لاغری» پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف) اولین و چهارمین پایه‌های آوایی مصراع اول را در جدول بنویسید.

ب) نشانه‌های هجایی سومین پایه آوایی مصراع دوم را در جدول قرار دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

				پایه‌های آوایی
				نشانه‌های هجایی

پ) در کدام پایه آوایی مصراع دوم، یک هجای بلند و یک هجای کوتاه کنار هم جابه‌جا شده است؟ این اختیار وزنی چه نام دارد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

درس ۹: آرایه‌های ادبی

اغراق

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

۴۴ آرایه‌های درست هر بیت را از کمانک مقابل آن بیابید و بنویسید.

الف)

چندین که برشمردم از ماجرای عشقت اندوه دل نگفتم الا یک از هزاران (اسلوب معادله - اغراق)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

۴۵ در شعر «نگران با من استاد سحر / صبح می‌خواهد از من / کز مبارک دم او آورم این قوم به جان باخته را / بلکه خبر»:

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

الف) کدام واژه آرایه ایهام را پدید آورده است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

ب) دو معنی این واژه را بنویسید.

۴۶ بیت‌های زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

(۱) گریه را به مستی بهانه کردم / شکوه‌ها ز دست زمانه کردم

(۲) آستین‌چو از چشم برگرفتم / سیل خون به دامن روانه کردم

(۳) از چه روی چون ارغنون ننالم؟ / از جفايت ای چرخ دون ننالم

(۴) چون نگریم ز درد و چون ننالم / دزد را چون محرم به خانه کردم؟

(الف) یک نمونه «اغراق» در بیت دوم مشخص کنید.

(ب) در قسمت‌های مشخص‌شده سروده بالا، علاوه بر «تشخیص» چه آرایه مشترکی وجود دارد؟

(ج) با توجه به سروده بالا، عرصه هنر عارف قزوینی و است.

ایهام

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

۴۷ در ابیات زیر، کدام واژه‌ها دارای ایهام است؟ معنای آن‌ها را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

(الف) «ناگهان انگار / بر لب آن چاه / سایه‌ای را دید / او شغاد، آن نابردار بود.»

(ب)

کافر شدم از دستش، باشد که بدین دستان زلفش به میانم بر، ز تار شود روزی

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

(پ)

امید هست که روی ملال در نکشد از این سخن که گلستان نه جای دلتنگی است

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

(ت)

ما در پیاله عکس رخ یار دیده‌ایم ای بی‌خبر ز لذت شرب مدام ما

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

(ث)

جز قلب تیره هیچ نشد حاصل و هنوز باطل در این خیال که اکسیر می‌کنند

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

۴۸ آرایه مناسب هر بیت را از داخل کمانک انتخاب کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

(الف) بی‌مهر رخت روز مرا نور نمانده است وز عمر مرا جز شب دیجور نماند است (اسلوب معادله - ایهام)

(ب) گواه رهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ نشان عاشق آن باشد که خشکش بینی از دریا (تلمیح - تشبیه)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۴۹ آرایه مناسب هر بیت را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

(الف) دست در دامن مولا زد در / که علی بگذر و از ما مگذر (ایهام / اغراق)

۵۰ با توجه به آرایه «ایهام»، مصراع دوم بیت زیر را به دو شکل معنی کنید.

«چون جام شفق موج زند خون به دل من با این همه دور از تو مرا چهره زردی است»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۵۱ با توجه به بیت «خانه زندان است و تنهایی ضلال / هر که چون سعدی گلستانیش نیست» به سؤالات پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

(الف) کدام واژه موجب پیدایش آرایه «ایهام» شده است؟

(ب) دو معنی متفاوت این واژه را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۵۲ واژه‌های «باقی» و «عهد» در مصرع دوم هر بیت، چه آرایه مشترکی را پدید آورده‌اند؟

(الف) عرضه کردم دو جهان بر دل کار افتاده / به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست

(ب) عهد کردی که کشتی فرصت خود را روزی / فرصت ار یافتی، آن عهد فراموش مکن

۵۳ در بیت

چشم نر گس به شقایق نگران خواهد شد

ارغوان جام عقیقی به سمن خواهد داد

الف) کدام واژه ایهام دارد؟

ب) معانی واژه ایهامی آن را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

ایهام تناسب

۵۴ در شعر زیر «واژه‌ای» دیده می‌شود که معنای نزدیک آن در بیت آمده است و معنای دور آن با یکی از واژه‌های بیت تناسب دارد، آن واژه کدام است؟

گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد

اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

الف) اکسیر (ب) روی (ج) مس (د) زر

۵۵ در بیت «گویند: روی سرخ تو سعدی، که زرد کرد؟ / اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم»:

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

الف

کدام واژه آرایه «ایهام تناسب» را پدید آورده است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۵۶ آرایه‌های ادبی «حسن تعلیل، حس آمیزی، اسلوب معادله و ایهام تناسب» به ترتیب در کدام گزینه‌ها به کار رفته‌اند؟

الف) لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید

مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

ب) دخل بی‌جا همه جا در سخنم می‌آید

این مگس لازم شیرینی گفتار من است

پ) گریه دائم سیاهی را بُرد از بخت من

زاغ را بسیاری باران نسازد پَر، سپید

ت) باران همه بر جای عرق می‌چکد از ابر

پیداست که از روی لطیف تو حیا کرد

۵۷ آرایه‌های کدام گزینه با توجه به بیت «شور شیرین تو را نازم که بعد از قرن‌ها / هر که لاف عشق زد، نامی هم از فرهاد برد» کاملاً صحیح است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف) ایهام تناسب - مراعات نظیر - تلمیح

ب) ایهام - اغراق - لف و نشر

ج) ایهام - مراعات نظیر - اسلوب معادله

د) ایهام تناسب - حسن تعلیل - حس آمیزی

۵۸ با توجه به بیت: «چنان سایه گسترده بر عالمی / که زالی نیندیشد از رستمی» به پرسش‌ها پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف) کدام واژه سبب خلق آرایه «ایهام تناسب» شده است؟

ب) معنی «پذیرفتنی» این واژه در بیت کدام است؟

ج) این واژه در معنای «غیرپذیرفتنی» با کدام واژه تناسب دارد؟

۵۹ با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

«گر هزار است بلبل این باغ همه را نغمه و ترانه یکی است»

الف) معنای مورد نظر و پذیرفتنی واژه هزار (عدد - بلبل) است.

ب) کلمه «هزار»، معنای دیگری هم دارد که اینجا مورد نظر نیست. این نکته، سبب خلق چه آرایه‌ای شده است؟

۶۰ در بیت زیر:

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

«گر هزار است بلبل این باغ همه را نغمه و ترانه یکی است»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

الف) در کدام واژه آرایه «ایهام تناسب» به کار رفته است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

ب) واژه موردنظر با کدام کلمه‌ها «تناسب» دارد؟

۶۱ در بیت «پرستش به مستی است در کیش مهر / برون‌اند زین جرگه هشیارها»:

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

الف) کدام واژه، آرایه «ایهام تناسب» پدید آورده است؟

ب) این واژه با کدام کلمه در بیت، «تناسب» دارد؟

۶۲ در هریک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (قسمت «ب» یک مورد اضافه است).

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

«الف»	«ب»
۱) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟	من در میان جمع و دلم جای دیگر است
۲) زهره سازی خوش نمی‌سازد مگر عودش بسوخت	کس ندارد ذوق مستی میگساران را چه شد
۳) دل و کشورت جمع و معمور باد	ز ملک پراکندگی دور باد
۴) آن فرومایه هزار من سنگ بردارد و طاقت یک حرف نمی‌آرد.	متناقض‌نما
	تضمین
	لف و نشر

۶۳ در هریک از بیت‌های زیر، قسمت‌های مشخص شده، کدام آرایه «معنوی» را به وجود آورده است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

الف

شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

۶۴ در بیت زیر واژه در دو معنا به کار رفته است و کاربرد این واژه باعث خلق آرایه شده است.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

«بی مهر رُخت روز مرا نور نمانده است وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است»

۶۵ آرایه‌های (اغراق - تناسب - تضمین - تلمیح) به ترتیب در کدام گزینه دیده می‌شود؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

سر من مست جمالت، دل من دام خیالت گهر دیده نثار کف دریای تو دارد
گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند جُرمش این بود که اسرار هویدا می‌کرد
حافظ از جور تو، حاشا که بگرداند روی من از آن روز که در بند توأم، آزادم
چو رامین گه گهی بنواختی چنگ زشادی بر سر آب آمدی سنگ

۱) ج - الف - ب - د ۲) الف - ب - د - ج ۳) ب - الف - ج - د ۴) د - الف - ج - ب

پاسخنامه تشریحی

۱ ج) دوره سوم

۲

الف خراسانی

ب اجتماعی

پ نمادین

۳ ۲ یا دوم

۴ الف) کاربرد واژگان کهن و قدیمی یا کهن گرایي (ب) نیمايي یا شعر نو

ج) خراسانی (د) اجتماعی

۵ به کارگیری ترکیبات زیبا و خوش آهنگ، برخی کاربردهای نحوی به سبک خراسانی است، زبان شعر نمادین است، بیان روایی شعر داستانی - حماسی است.

۶ الف) داستان

ب) داستان - دربرگیرنده داستان زندگی زری و یوسف. (شرح اوضاع اجتماعی مردم فارس در خلال جنگ جهانی دوم)

۷ ۱) احمد محمود ۲) جلال آل احمد

۸ ب) جلال آل احمد

۹

الف سادگی

ب ققنوس

۱۰ ب) «دهکده پر ملال» نوشته «امین فقیری»

۱۱

الف یک چشم به هم زدن، گلکش را کردند، حساب کار خود را کرده، سر سوزنی، دل به دریا زده (و موارد درست دیگر)

ب عامیانه

پ تلخ و شیرین

۱۲ یکی بود یکی نبود

۱۳ راه آب نامه و تلخ و شیرین. (محمدعلی جمال زاده)

دید و بازدید و سه تار. (جلال آل احمد)

سبک شناسی و تاریخ تطوّر نظم فارسی. (ملک الشعرای بهار)

شهری چون بهشت و آتش خاموش. (سیمین دانشور)

۱۴ گزینه ۱، یا نسیم شمال

۱۵ الف) امین فقیری (ب) میرزا حسن خان بدیع

۱۶

الف درست

۱۷ الف) محمدباقر میرزا خسروی (ب) تهران مخوف

۱۸ ج) اسطوره های

۱۹

الف آتش خاموش، شهری چون بهشت، سووشون یا هر اثر درست دیگر

ب صدای سبز، خواب ارغوانی، برآشفتن گیسوی تاک، گوشواره عرش یا هر اثر درست دیگر

۲۰ گزینه د،

۲۱ ۱- وقوع جنگ تحمیلی ۲- دفاع مقدس از وطن ۳- فرهنگ ایثار ۴- استقبال از شهادت ۵- اعتقادات دینی شیعی ۶- مقاومت هشت ساله مردم در جنگ تحمیلی

۲۲ * دفاع مقدس

۲۳ * (ب) ارزیابی شتابزده - تلخ و شیرین - زمستان - صدای سبز

۲۴ * (الف) ۳، (علی مؤذنی) (ب) ۴، (جلال آل احمد) (ج) ۲، (سیمین دانشور)

۲۵ * گزینۀ (الف)

«زمین سوخته» اثر احمد محمود است.

۲۶ * بلند بودن هجای پایان مصراع‌ها (هجای پایانی مصراع‌ها چه کوتاه باشد، چه کشیده، همواره بلند به حساب می‌آید و با علامت (-) نشان داده می‌شود).

۲۷ * بلند بودن هجای پایان مصراع

۲۸ * (۱) ابدال در رکن پایانی مصراع دوم (می‌خواست) (۲) هجای بلند پایانی در هر دو مصراع (ماست، خواست)

۲۹ *

الف * درست

۳۰ *

الف *

بلند بودن هجای پایانی مصراع

۳۱ * (الف) نه و نیست (ب) بلند بودن هجای پایانی مصراع

۳۲ * پایان مصراع / پایان لخت در اشعار همسان دولختی (ذکر یک مورد کافی است)

۳۳ * مصراع اول - آوردن فاعلاتن به جای فَعْلَاتُنْ

۳۴ *

الف *

مفاعِلن فَعْلَاتُنْ مفاعِلن فَعْلُنْ

ب *

ابدال

۳۵ *

الف *

پایه‌های آوایی	کِ سَعِ دِ یَزِ	پِ یِ جِ اِ نِ	بِ رَفِ تُ جِ اِ	نِ داخِ
نشانه‌های هجایی	-U - U	- - UU	-U - U	- / UU

ب *

بلند بودن هجای پایانی مصراع یا اختیار شاعری وزنی

پ *

ابدال

۳۶ * در رکن آخر مصراع اول یا (دِ وِ لِ) u - و در رکن آخر مصراع دوم یا (شائست) - -

۳۷ * ابدال

۳۸ * ب یا صورتش در ورزش بیشه شور ابدی خواهد ماند.

۳۹ * (ب) رکن سوم مصراع اول

تُ با حُ دا	یِ حُ دَنُ دا	زِ کَا رُ دِل	خَشِ دَار	۴۰ *
-U - U	- - UU	-U - U	- -	
کِ رَحِ مِ گَر	نِ کُ نَدِ مَد	دَ عِ حُ دا	بُ کُ نَد	
-U - U	- - UU	-U - U	-UU	

(الف) حذف همزة هجای هفتم از مصرع اول (زبانی)

(ب) بلند بودن هجای پایانی در مصرع اول (وزنی)

(ج) امکان حذف همزة هجای سوم از مصرع دوم (زبانی)

(د) ابدال در هجای سیزده و چهارده مصرع اول: به جای دو هجای کوتاه یک هجای بلند آمده است (وزنی).

۴۱ * (الف) تغییر کمیت مصوّت

۴۲ *

الف *

نی	خا	کِ	رَق	وَ	هَر	ش ب	کو	می	الف) تقطیع هجایی
نی	دا	م	ما	تَ	را	نِش	دا	کان	الف) تقطیع هجایی

ب

نی	خا	کِ	رَق	وَ	هَر	ش ب	کو	می	الف) تقطیع هجایی
-	-	U	-	U	-	U U	-	-	ب) نشانه‌های هجایی
نی	دا	م	ما	تَ	را	نِش	دا	کان	الف) تقطیع هجایی
-	-	U	-	U	-	U U	-	-	ب) نشانه‌های هجایی

پ

ابدال

ت

مستفعلُ فاعلاتُ فع لن یا مفعولُ مفاعِلن فعولن

۴۳

الف

پایه آوایی اول: کی س ه نو ق وی د لم

ب

-UU-

پ

پایه آوایی دوم - قلب

۴۴

الف

اغراق (زیاده‌روی در توصیف میزان اندوه)

۴۵

الف

نگران

ب

۱: نگاه کردن ۲: دلوپسی

۴۶

۴۶ الف) سیل خون به دامن روان کردن

ب) استعاره یا استعارهٔ مکنیه

ج) تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی

۴۷

الف

«نابردار» ۱- برادر ناتنی ۲- ناجوانمرد؛ نامرد،

ب

واژهٔ دستان ایهام دارد: ۱- دست‌ها ۲- حيله

پ

گلستان ایهام دارد: ۱- باغ ۲- نام کتاب سعدی

ت

واژهٔ «مدام» ایهام دارد: ۱- دائم و همیشگی ۲- شراب

ث

قلب ایهام دارد: ۱- دل ۲- سکهٔ تقلبی

۴۸

۴۸ الف) ایهام در «مهر»: ۱- خورشید ۲- محبت ب) تلمیح به داستان حضرت ابراهیم که آتش بر او گلستان شد.

۴۹

الف

ایهام

۵۰ به دلیل دوری از تو چهره‌ام زرد و بیمار است. / دور باد از تو! چهرهٔ من زرد و بیمار است.

۵۱

الف) گلستان

ب) ۱) باغ و گلزار ۲) کتاب گلستان

۵۲

ایهام

۵۳ الف نگران

(ب) نگاه کننده یا نگرنده، و دلواپس، مضطرب، آشفته یا هر معنای درست دیگر

۵۴ گزینه ب (روی)

۵۵

الف

روی

۵۶ به ترتیب: ت، ب، پ و الف

۵۷ «الف» یا (ایهام تناسب - مراعات نظیر - تلمیح)

۵۸ الف زال (ب) پیر سپید موی (ج) رستم

۵۹ الف عدد (ب) ایهام تناسب

۶۰

الف

هزار

ب

بلبل، باغ، نغمه و ترانه

۶۱ الف مهر (ب) پرستش

۶۲ ۱- متناقض نما (حاضر غایب) ۲- ایهام تناسب عود (چوب - ساز) ۳- لف و نشر ۴- اغراق

۶۳

الف

مراعات نظیر

۶۴ مهر / ایهام (در دو معنای محبت و خورشید)

۶۵ گزینه (۴) اغراق: بزرگ‌نمایی در شادی ایجاد کردن رامین / تناسب: گهر، کف، دریا / تضمین: آوردن مصرعی از سعدی / تلمیح: اشاره به به دار کشیده شدن منصور حلاج به دلیل گفتن «أنا الحق»

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل علوم و فنون فصل ۴
دوازدهم

سال دوازدهم
انسانی

فهرست

درس ۱۰: سبک‌شناسی دوره معاصر و انقلاب اسلامی

- ۱..... شعر دوره معاصر
- ۲..... نثر دوره معاصر
- ۲..... شعر دوره انقلاب اسلامی
- ۳..... نثر دوره انقلاب اسلامی

درس ۱۱: وزن در شعر نیمایی

- ۴..... وزن در شعر نیمایی
- ۶..... نامگذاری اوزان

درس ۱۲: آرایه‌های ادبی

- ۶..... حسن تعلیل
- ۷..... حس آمیزی
- ۷..... اسلوب معادله
- ۸..... ترکیبی

درس ۱۰: سبک‌شناسی دورهٔ معاصر و

انقلاب اسلامی

شعر دورهٔ معاصر

۱ با خواندن دو منظومهٔ زیر:

۱- به سان رهنوردانی که در افسانه‌ها گویند / گرفته کوله‌بار زادره بر دوش / فشرده چوب‌دست خیزران در مشت / گهی پر گوی و گه خاموش / در آن مه‌گون فضای خلوت افسانگی‌شان راه می‌پویند / ما هم راه خود را می‌کنیم آغاز / سه ره پیدا است ... من اینجا بس دلم تنگ است / و هر سازی که می‌بینم بدآهنگ است / بیا ره توشه برداریم / قدم در راه بی‌برگشت بگذاریم / ببینیم آسمان هر کجا آیا همین رنگ است؟ / ... (اخوان ثالث)

۲- قایقی خواهم ساخت / خواهم انداخت به آب / دور خواهم شد از این خاک غریب / که در آن هیچ کسی نیست که در پیشهٔ مرجع: امتحان نهایی- ۱۴۰۲ عشق / قهرمانان را بیدار کند / قایق از تور تهی / و دل از آرزوی مروارید / همچنان خواهم راند ... (سهراب سپهری)

الف هر دو شاعر، در منظومه‌های خود از نظر «قلمرو فکری»، به طرح چه موضوع مشترکی پرداخته‌اند؟ مرجع: امتحان نهایی- ۱۴۰۲

ب نام بحر عروضی منظومهٔ شمارهٔ یک چیست؟ مرجع: امتحان نهایی- ۱۴۰۲

۲ هر کدام از عبارت‌های زیر مربوط به کدام‌یک از سطوح «زبانی، ادبی و فکری» شعر دورهٔ معاصر تا ادبیات انقلاب اسلامی است؟

مرجع: امتحان نهایی- ۱۴۰۴

مرجع: امتحان نهایی- ۱۴۰۴

الف لغات و ترکیبات امروزی و جدید وارد شعر شده است. مرجع: امتحان نهایی- ۱۴۰۴

ب صور خیال، جدید و نو هستند و تکرار تصاویر شاعران دوره‌های قبل نیستند. مرجع: امتحان نهایی- ۱۴۰۴

۳ ویژگی‌های فکری دورهٔ معاصر تا انقلاب اسلامی در همهٔ گزینه‌های زیر مشهود است به جز

الف) سراپا اگر زرد و پژمرده‌ایم / ولی دل به پاییز نسپردایم
ب) بسیار بود رود در آن برزخ کبود / اما دریغ، زهرهٔ دریا شدن نداشت
ج) مرا نصیب غم آمد به شادی همه عالم / چرا که از همه عالم محبت تو گزیدم

۴ کدام‌یک از موارد زیر، جزء ویژگی‌های سطح زبانی شعر معاصر است؟
الف) لحن شاعر صمیمانه و متواضعانه است.

ب) صور خیال جدید و نو هستند.

پ) موضوع شعر محدود نیست و تنوع دارد.

ت) لغات و ترکیبات امروزی و جدید وارد شعر شده است.

۵ هر یک از جملات زیر، مربوط به کدام‌یک از ویژگی‌های (زبانی - ادبی - فکری) است؟

الف) دشمنی با استعمار و استبداد، در نثر روزنامه‌ای عصر بیداری بسیار مورد توجه قرار گرفته است. مرجع: امتحان نهایی- ۱۴۰۱

ب) در دورهٔ معاصر، گرایش به نماد در تصاویر شعری بیشتر می‌شود.

ج) با انقلاب اسلامی و وقوع جنگ تحمیلی، بسیاری از واژه‌های مربوط به فرهنگ ایثار و شهادت و مبارزه و مقاومت وارد زبان داستان این دوره شد.

د) گرایش به خیال‌بندی، شعر برخی شاعران دورهٔ انقلاب اسلامی را گاه به شعر بیدل و صائب نزدیک کرده است.

۶ شعر زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید:

من نماز را وقتی می‌خوانم / که اذان را باد گفته باشد / سر گلدستهٔ سرو / من نماز را پی تکبیر الاحرام علف می‌خوانم / پی قد قامت موج / کعبه‌ام بر لب آب / کعبه‌ام زیر آقایی هاست / ...

مرجع: امتحان نهایی- ۱۴۰۲

الف درونمایهٔ منظومهٔ بالا چیست؟ مرجع: امتحان نهایی- ۱۴۰۲

ب یک استعارهٔ مکنیه (بالکنایه) در شعر بالا بیابید و آن را بنویسید. مرجع: امتحان نهایی- ۱۴۰۲

پ اولین رکن عروضی منظومهٔ بالا چیست؟ مرجع: امتحان نهایی- ۱۴۰۲

۷ در منظومه «قنوس»، مرغ خوش‌خوان آوازه جهان / آواره ماند از وزش بادهای سرد / بر شاخ خیزران / بنشسته است فرد / بر گرد او به هر سر شاخی پرندگان / او ناله‌های گم‌شده ترکیب می‌کند ...»

الف) دو ویژگی ادبی این سروده را بنویسید.
ب) قالب این شعر چیست؟

۸ درست یا نادرست بودن موارد زیر را مشخص کنید.

الف) در شعر دوره معاصر صور خیال، جدید و نو هستند و تکرار تصاویر شاعران دوره‌های قبل نیستند. (درست - نادرست)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

نثر دوره معاصر

۹ متن زیر از داستان «کباب‌غاز» اثر جمالزاده است. دو مورد از ویژگی‌های «سبک نویسندگی» او را ذکر کنید.
«اگر چشم تو چشمش افتاد، با همان زبان بی‌زبانی نگاه، حقش را کف دستش می‌گذاشتم، ولی شستش خبردار شده بود و چشمش مثل مرغ سربریده مدام روی میز از این بشقاب به آن بشقاب می‌دوید و به کاینات اعتنا نداشت.»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

۱۰ هریک از ویژگی‌های زیر به کدام سطح از قلمروهای سه‌گانه (زبانی، ادبی، فکری) نثر معاصر اشاره دارد؟

الف) راه یافتن شماری از واژه‌های اروپایی به زبان فارسی

ب) حضور محسوس و آشکار اساطیر یونانی، رومی و عبری در داستان‌نویسی معاصر

پ) تنوع و گوناگونی در قالب‌ها و ساختار داستان‌ها

۱۱ با توجه به نوشته زیر، دو مورد از ویژگی‌های «زبانی» نثر دوره معاصر تا انقلاب را بنویسید.

«به‌قدری عصبانی شده بودم که چشمم جایی را نمی‌دید. از این بهانه‌تراشی‌هایش داشتم شاخ درمی‌آوردم. بی‌اختیار در خانه را باز کرده و این جوان نمک‌نشناس را مانند موشی که از خمره روغن بیرون کشیده باشند، بیرون انداختم.» (جمالزاده)

۱۲ درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص نمایید.

الف) مکتب‌های فلسفی و ادبی قرن نوزدهم و بیستم اروپا مانند رمانتیسم، در ادبیات داستانی دوره «معاصر تا انقلاب اسلامی»، حضوری آشکار و تأثیرگذار دارند.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

شعر دوره انقلاب اسلامی

۱۳ در سطح فکری شعر دوره انقلاب، وضعیت حماسه و عرفان چگونه است؟

۱۴ بیت زیر، سروده «سلمان هراتی»، شاعر دوره انقلاب اسلامی است؛ کدام ویژگی «زبانی» در آن دیده می‌شود؟
«گم بود در عمیق زمین شانه بهار / بی تو ولی زمینه پیدا شدن نداشت»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

الف) آشنایی‌زدایی و روی آوردن به کاربرد ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه

ب) عبارت‌های وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بیجا

۱۵ دو مورد از ویژگی‌های «زبانی» شعر دوره انقلاب اسلامی را - که در ابیات زیر مشهود است - بنویسید.

«حُسن شهادت از همه حُسنی فراتر است / ای محسن شهید من، ای حُسن بی‌گناه
یک کربلا شکوه به چشمت نهفته است / ای روضه مجسم گودال قتلگاه»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

۱۶ گرایش به کدام‌یک از موارد داخل کمانک، ویژگی مشترک شعر دوره انقلاب و شعر بیدل است؟

(گرایش به خیال‌بندی - گرایش به حماسه)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

۱۷ در کدام‌یک از بیت‌های زیر «آشنایی‌زدایی زبانی و روی آوردن به ترکیب‌های بدیع، به چشم می‌خورد؟

الف) «چو گلدان خالی لب پنجره / پر از خاطرات ترک‌خورده‌ایم

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

ب) «گواهی بخواهید، اینک گواه / همین زخم‌هایی که نشمرده‌ایم

۱۸ پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب نمایید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف) تلفیق (تمثیل و مفاهیم انتزاعی - روح حماسه و عرفان) در غزل حماسی انقلاب، دیده می‌شود.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۱۹ با توجه به سروده «سیدعلی موسوی گرمارودی»، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

چگونه شمشیری زهرآگین / پیشانی بلند تو / این کتاب خداوند را / از هم می‌گشاید؟ / چگونه می‌توان به شمشیری، دریایی را شکافت؟ / هنگام که همتاب آفتاب / به خانه یتیم‌کان بپوه زنی تاییدی / و بر آن شانه که پیامبر پا نهاد / کودکان را نشاندی / و از آن دهان که هُرای شیر می‌خروشید / کلمات کودکانه تراوید / آیا تاریخ، بر درِ سرای / به تحیر / خشک و لرزان نمانده بود؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف یک مورد از ویژگی‌های «فکری» ادبیات دوره انقلاب با توجه به سروده بالا بنویسید.

ب سروده بالا یادآور کدام «شخصیت بزرگ» است؟

پ کدام ویژگی زبانی، در این شعر مشهود است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۱) واژگان متناسب با دین ۲) باستان‌گرایی

۲۰ «آشنایی‌زدایی و روی آوردن به ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه یکی از مشخصه‌های زبانی شعر دوره انقلاب اسلامی است که در نتیجه روی آوردن شاعران به حاصل شده است.»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

۲۱ در سروده زیر، شاعر به کدام ویژگی «سطح فکری» شعر دوره انقلاب اسلامی پرداخته است؟

اگر دشمن دشمنان، گردنیم
اگر خنجر دوستان، گرده‌ایم
گواهی بخواهید، اینک گواه
همین زخم‌هایی که نشمرده‌ایم

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۲۲ در سروده زیر، شاعر با بیانی نمادین، به ترسیم فضای جامعه در آستانه پیروزی انقلاب اسلامی پرداخته است؛ چهار مورد از عناصر واژگانی این سروده را که اسباب خلق این تصاویر نمادین شده، بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

«پیش از تو آب، معنی دریا شدن نداشت
شب مانده بود و جرئت فردا شدن نداشت
بسیار بود رود در آن برزخ کبود
اما دریغ! زهره دریا شدن نداشت
در آن کویر سوخته، آن خاک بی‌بهار
حتی علف اجازه زیبا شدن نداشت»

۲۳ با توجه به شعر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

دیروز اگر سوخت ای دوست، غم برگ و بار من و تو / امروز می‌آید از باغ، بوی بهار من و تو
آنجا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟
دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ / امروز خورشید در دشت، آیینه‌دار من و تو...

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

الف یک مورد آشنازدایی (روی آوردن به ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه) را در ابیات بالا بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

ب دو واژه نمادین در شعر بالا پیدا کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

پ در بیت اول، تمام آرایه‌های زیر به جز مشهود است.

۱) استعاره ۲) متناقض‌نما ۳) مجاز ۴) مراعات نظیر

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۲۴ کدام یک از جمله‌های مشخص‌شده درباره سبک‌شناسی دوره انقلاب اسلامی، نادرست است؟

در دهه‌های چهل و پنجاه، شعر نیمایی مورد توجه روشنفکران بود (۱)؛ اما بعد از پیروزی انقلاب، قالب‌های سنتی مورد توجه قرار گرفت (۲) و شیوه نیمایی به‌ویژه در میان جوانان و انقلابیون تا حدودی از رونق افتاد (۳) و قالب‌های قطعه و غزل رایج شد (۴).

نثر دوره انقلاب اسلامی

۲۵ با توجه به متن زیر:

«وقتی بچه‌هایی که می‌افتادند، خوابیده به سمت خاکریز نشانه می‌رفتند و آخرین رمق‌هایشان را در آخرین فشنگ‌هایشان می‌ریختند و شلیک می‌کردند، جایز نبود که من همچنان بی‌حرکت بمانم و فقط دنبال شما بگردم. آن قسمت خاکریز را که بیشتر آتش به پا می‌کرد، نشانه رفتن و یک خشاب فشنگم را درست در همان نقطه آتش، خالی کردم و با خاموش شدن آن آتش که تیربار به نظر می‌آمد، نیرو گرفتم...» «سید مهدی شجاعی»

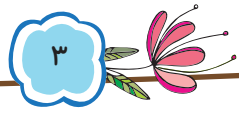
مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

الف) دو ویژگی «زبانی» برای این متن بنویسید.

ب) نویسنده، این متن را در چه قالبی نوشته است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

۲۶ درستی و نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

الف در نثر دوره انقلاب اسلامی، گرایش برخی قالب‌ها مانند خاطره، قطعه ادبی و سفرنامه از رواج افتاد.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

ب ابهام در شعر معاصر پسندیده است و معنی‌گریزی از ویژگی‌های شعر این دوره است.

پ تفکر «اومانیسم» که در آثار قبل از انقلاب وجود داشت، گاهی در برخی از آثار بعد از انقلاب به گونه‌ای کم‌رنگ مشاهده می‌شود.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

۲۷ «زاویه دید» نوشته زیر چیست؟

مینو بوس با سرعت نه‌چندان زیاد پیش می‌رفت. نگاه کردم به مناظر اطراف جاده و مزارع و خانه‌های روستایی، شکل و شمایل خانه‌های آنجا هم، شبیه روستای خودمان بود و این تشابه مرا دلتنگ می‌کرد. کاش می‌شد گوشه‌ای بایستیم ...

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۲۸ متن زیر را بخوانید و به سؤالات پاسخ دهید.

«... همین گمان مرا به سوی آن دو تلّ خاک کشانید. پیدا بود که پیش از این، سنگر دیده‌بانی یا انفرادی دشمن بوده است. زمزمه لطیف شما گمان مرا تأیید کرد... می‌بایست هرچه زودتر مخفیگاهی پیدا کنم که از هر دیدرسی در امان بمانم جز گودالی که از کنجکاوی گلوله توپ فراهم آمده بود کجا می‌توانست مخفیگاه من باشد؟»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

الف یک مورد از ویژگی‌های زبانی متن بالا را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

ب از متن بالا دو ویژگی ادبی مشخص کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

پ یک مورد از ویژگی‌های فکری متن بالا را بنویسید.

۲۹ با توجه به متن زیر، عبارت‌های آمده، مربوط به کدام «ویژگی نثر دوره انقلاب اسلامی» است؟

«آفتاب، چشم‌هایتان را می‌زد، برای همین دستتان را بر چشم‌های درشتتان که در نور آفتاب جمع شده بود، حمایل کرده بودید، دست دیگرتان را هم به هنگام صحبت کردن تکان می‌دادید، با یک سال و نیم پیش فرق زیادی نکرده بودید. جز ریش‌هایتان که پُرتر و بلندتر شده بود و رنگ چهره‌تان که آفتاب‌خورده‌تر و تیره‌تر. لباس نظامی به تتنان برازنده بود، شکیل‌تر از همیشه که کت و شلوار می‌پوشیدید.»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

الف ساده‌نویسی که در دوره‌های پیش شروع شده بود، در این دوره نیز ادامه یافت.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

ب گرایش به برخی قالب‌های دیگر مانند خاطره، قطعه ادبی، سفرنامه و شرح حال رایج شد.

۳۰ نوشته زیر قسمتی از داستان «آن شب عزیز» اثر «سید مهدی شجاعی» است. با توجه به متن، یکی از مضامین (قلمرو فکری) نثر ادبیات انقلاب اسلامی را بیان کنید.

«شما شهادتین گفتید و یک بار دیگر امام زمان را صدا زدید و خاموش شدید. افتخارم این است که خودم با پای لنگ شما را به خط رساندم. و حالا دل‌خوشی‌ام به این است که هر روز صبح با این یک پا و دو عصا به اینجا بیایم. سنگتان را بشویم و خاطراتم را با شما مرور بکنم. هر روز چیزهای بیشتری از آن شب عزیز یادم می‌آید. به همین زنده‌ام آقا!»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

۳۱ درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

الف توصیف پدیده‌ها و شخصیت‌ها در نثر دوره معاصر تا انقلاب اسلامی عینی، کوتاه، بیرونی و مشخص است.

درس ۱۱: وزن در شعر نیمایی

وزن در شعر نیمایی

۳۲ شعر زیر در چه قالبی سروده شده است؟ دو ویژگی این نوع شعر را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

«نَقسَم را پَر پرواز از توست / به دماوند تو سوگند، که گر بگشایند / بدم از بند، ببینند که آواز از توست»

۳۳ کوتاهی و بلندی مصراع‌های شعر، در کدام قالب شعر کهن، پیشینه داشته است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

(د) مستزاد

(ج) مثنوی

(ب) ترکیب‌بند

(الف) مسطّ

۳۴ با مقایسه دو شعر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

۱) میان مشرق و مغرب ندای محتضریست / که گاه می گوید / من از ستاره دنباله دار می ترسم.

۲) چون درختی در صمیم سرد و بی ابر زمستانی / هرچه برگم بود و بارم بود / ... ریخته است.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

الف وزن کدام شعر، «ناهمسان» است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

ب مصراع اول شعر دوم چند رکن دارد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

پ وزن واژه معادل پایه های آوایی مصراع «که گاه می گوید» را بنویسید.

۳۵ ✱ با توجه به شعر زیر به سوالات پاسخ دهید.

«می تراود مهتاب / می درخشد شب تاب / نیست یک دم شکند خواب به چشم کس و لیک / غم این خفته چند / خواب در چشم ترم می شکند»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

الف شعر بالا در بحر «رجز» سروده شده است.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

ب این سروده از تکرار کدام «وزن واژه» ایجاد شده است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۳۶ ✱ با توجه به سروده زیر، به پرسش ها پاسخ دهید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

آن کیست که تقریر کند حال گدا را / در حضرت شاهی؟

کز غلغل بلبل چه خبر باد صبا را / جز ناله و آهی؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

الف سروده بالا در چه قالبی است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

ب وزن واژه های مصراع های اول و دوم برابر هستند. ☐ درست ☐ نادرست

۳۷ ✱ یک شباهت و یک تفاوت سروده زیر را با شعر سنتی بنویسید.

«میان مشرق و مغرب ندای محتضریست / که گاه می گرید / من از ستاره دنباله دار می ترسم / که از کرانه مشرق، طلوع خواهد کرد.»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

۳۸ ✱ وزن کدام مصراع در مقابل آن درست نوشته شده است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

الف) ای گنبد گیتی ای دماوند (مستفعل فاعلات فع لن)

ب) لختی بخند، خنده گل زیبا است (مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن)

۳۹ ✱ سروده زیر از «سهراب سپهری» را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید.

«قایقی خواهم ساخت / خواهم انداخت به آب / دور خواهم شد از این خاک غریب / که در آن هیچ کسی نیست که در بیشه عشق / قهرمانان را بیدار کند.»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

الف وزن مصراع «قایقی خواهم ساخت» چیست؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

ب در کدام قسمت شعر «حذف همزه» صورت گرفته است؟ (ذکر یک مورد کافی است)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

پ برای این قالب شعری، یک ویژگی بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

۴۰ ✱ با ذکر دو دلیل ثابت کنید که شعر زیر در قالب «نیمایی» سروده شده است.

«تو را من چشم در راهم، شباهنگام / که می گیرند در شاخ تلاجن، سایه ها رنگ سیاهی / وز آن دل خستگانت راست، اندوهی فراهم / تو را من چشم در راهم»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

۴۱ ✱ «پایه های آوایی» مصراع آخر شعر زیر را بنویسید.

«هست شب یک شب دم کرده و خاک / رنگ رخ باخته است / باد، نوباوه ابر از بر کوه / سوی من تاخته است.»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

۴۲ ✱ شعر زیر:

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

«آن کیست که تقریر کند حال گدا را / در حضرت شاهی؟

کز غلغل بلبل چه خبر باد صبا را / جز ناله و آهی؟»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

الف در چه «قالبی» سروده شده است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

این قالب شعری، با کدام یک از قالب‌های شعر فارسی، شباهت دارد؟

۴۳ شعر زیر در چه قالبی سروده شده است؟ یکی از ویژگی‌های این نوع شعر را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

پروانه و شمع و گل شبی آشفتمند
وز جور و جفای دهر با هم گفتند
در طرف چمن
بسیار سخن

۴۴ با توجه به سروده زیر به سؤالات پاسخ دهید.

ققنوس، مرغ خوشخوان، آوازه جهان / بر شاخ خیزران / بنشسته است فرد / بر گرد او / بر هر سر شاخی پرندگان / او ناله‌های گمشده ترکیب می‌کند.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

کدام قالب شعر سنتی زمینه‌ساز پیدایش این قالب شعری شده است؟

۴۵ کدام یک از قالب‌های زیر الهام‌بخش نیما برای سرودن «شعر نو» بوده است؟ ویژگی‌های مشترک این دو قالب را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۳

الف) آب مهربان‌تر از برگ در بوسه‌های باران / بیداری ستاره در چشم جویباران
ب) هر لحظه به شکلی بت عیار برآمد / دل برد و نهان شد

نامگذاری اوزان

۴۶ نام «بحر» بیت زیر را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

«روزگار است این‌که گه عزت دهد گه خوار دارد / چرخ بازیگر از این بازیچه‌ها بسیار دارد»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

۴۷ با توجه به بیت «چون می‌روی بی من مرو، ای جان جان بی تن مرو / وز چشم من بیرون مشو، ای شعله تابان من»

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

الف وزن بیت از تکرار پایه (فاعلاتن - مستفعلن) به وجود آمده است.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

ب نام کامل بحر آن را بنویسید.

۴۸ نام وزن متناسب با هر بیت را از ستون مقابل بیابید و بنویسید. (نام یک وزن اضافی است)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

وزن	بیت
رمل مثنی محذوف	الف) محمد کافرینش هست خاکش / هزاران آفرین بر جان پاکش
هزج مسدس محذوف	ب) چنان سایه گسترد بر عالمی / که زالی نیندیشد از رستمی
مقارب مثنی محذوف	

۴۹ وزن حاصل از تکرار ارکان زیر را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

«فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعْلُ»

۵۰ نام بحر حاصل از تکرار وزن زیر را به طور کامل بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

۵۱ بیت زیر در چه «بحر»ی سروده شده است؟ نام کامل بحر را بنویسید.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

«به پایان آمد این دفتر، حکایت همچنان باقی / به صد دفتر نشاید گفت حسب‌الحال مشتاقی»

حسن تعلیل

۵۲ آرایه‌های ادبی «حسن تعلیل، حس آمیزی، اسلوب معادله و ایهام تناسب» به ترتیب در کدام گزینه‌ها به کار رفته‌اند؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

الف) لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید / مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی
ب) دخل بی‌جا همه جا در سخنم می‌آید / این مگس لازم شیرینی گفتار من است
پ) گریه دائم سیاهی را بُرد از بخت من / زاغ را بسیاری باران نسازد پَر، سپید
ت) باران همه بر جای عرق می‌چکد از ابر / پیداست که از روی لطیف تو حیا کرد

۵۳ آرایه مناسب هر یک از بیت‌های ستون «اول» را از ستون «دوم» انتخاب نمایید. (یک مورد اضافی است.)

ستون اول	ستون دوم
(الف) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نروزی / از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی	(۱) حسن تعلیل
(ب) شکر ایزد که به اقبال کله گوشه گل / نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد	(۲) اغراق
(ج) مکن گریه بر گور مقتول دوست / قل الحمد لله که مقبول اوست	(۳) تضمین
(د) عجب نیست بر خاک اگر گل شکفت / که چندین گل اندام در خاک خفت	(۴) متناقض‌نما
	(۵) تضاد

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

۵۴ شاعر در کدام یک از بیت‌های زیر برای یک مفهوم، دلیل هنری (شاعرانه) و غیرواقعی آورده است؟ این آرایه چه نام دارد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۴

(الف) هر دم از سرگشتگی چون گرد می‌پیچم به خود / هم‌رهان رفتند و من تنها به صحرا مانده‌ام
(ب) باران همه برجای عرق می‌چکد از ابر / پیداست که از دست کریم تو حیا کرد

۵۵ همه آرایه‌های ادبی کدام گزینه در بیت زیر دیده می‌شود؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۲

«نرگس همی رکوع کند در میان باغ / زیرا که کرد فاخته بر سرو مؤذنی»
(الف) حسن تعلیل، تناسب، تلمیح، استعاره
(ب) تشخیص، اسلوب معادله، تلمیح، کنایه

۵۶ با توجه به بیت زیر:

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۰

«نرگس همی رکوع کند در میان باغ / زیرا که کرد فاخته بر سرو مؤذنی»
(الف) شاعر چه دلیلی برای «رکوع گل نرگس» بیان کرده است؟
(ب) این آرایه و هنر شاعرانه چه نام دارد؟

حس آمیزی

۵۷ کدام آرایه مشترک (به‌جز مراعات نظیر) در موارد زیر، «موسیقی معنوی» ایجاد کرده است؟ و چگونه به وجود این آرایه پی برده‌اید؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

«خط شکسته را محکم‌تر و بامزه‌تر از دیگران می‌نوشت»
«افسوس موها نگاه‌ها به عبث / عطر لغات شاعر را تاریک می‌کنند»

۵۸ در بیت «رنگین‌سخنان در سخن خویش نهانند / از نُکته خود نیست به هر حال جدا گُل»، چه آرایه‌ای به کار رفته است؟ بخشی را که آرایه

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

در آن قرار دارد مشخص کنید.

۵۹ در کدام گزینه، حس آمیزی از گونه آمیختن حواس با امور ذهنی و انتزاعی است؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

(الف) سپهد پرستنده را گفت گرم / سخن‌های شیرین به آوای نرم
(ب) آسمان فریبی آبی‌رنگ شد.

اسلوب معادله

۶۰ با ذکر یک دلیل ثابت کنید در بیت زیر، آرایه «اسلوب معادله» به کار رفته است.

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

سعدی از سرزنش خلق تترسد، هیئات / غرقه در نیل چه اندیشه کند باران را

۶۱ با ذکر دو دلیل ثابت کنید آرایه اسلوب معادله در بیت زیر وجود دارد؟

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۱

بی کمالی‌های انسان از سخن پیدا شود / پسته بی‌مغز چون لب وا کند، رسوا شود

۶۲ برای هر یک از ابیات زیر در ستون «الف» آرایه مناسب را از ستون «ب» انتخاب کنید. (در ستون ب یک گزینه اضافی است)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

الف	ب
الف) به سرو گفت کسی، میوه‌ای نمی‌آری؟ / جواب داد که آزادگان تهی‌دستانند	۱) حس آمیزی
ب) خداوند لباس هراس و گرسنگی را به آنها چشاند	۲) حسن تعلیل
ج) در گران‌جان نکند پند و نصیحت تأثیر / پای خوابیده به فریاد نگردد بیدار	۳) اسلوب معادله
	۴) لف و نشر

۶۳ روبه‌روی هر یک از آرایه‌های زیر، شماره بیت متناسب با آن را بنویسید. (یک بیت اضافه است)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۴۰۵

الف) ایهام: ب) اسلوب معادله ج) حسن تعلیل:

- ۱) عجب نیست بر خاک اگر گل شکفت / که چندین گل اندام در خاک خفت
 ۲) چون شبنم افته بدم پیش آفتاب / مهرم به جان رسید و به عیوق بر شدم
 ۳) گریه دایم سیاهی را بُرد از بخت من / زاغ را بسیار باران نسازد پر سفید
 ۴) خانه زندان است و تنهایی ضلال / هر که چون سعدی گلستانیش نیست

ترکیبی

۶۴ در هریک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (قسمت «ب» یک مورد اضافه است.)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۹

الف	ب
الف) شب تاریک و بیم و موج و گردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما سبکیاران ساحل‌ها	۱ - اغراق
ب) بر لب کوه جنون خنده شیرین بهار / نقش زخمی است که از تیشه فرهاد شکفت	۲ - حسن تعلیل
ج) اگرچه نقش دیوارم به ظاهر از گران خوابی / اگر رنگ از رخ گل می‌پرد، بیدار می‌گردم	۳ - تلمیح
د) دل چو شد غافل زحق؛ فرمان پذیرش بود / می‌برد هر جا که خواهد اسب خواب آلوده را /	۴ - مراعات نظیر
	۵ - اسلوب معادله

۶۵ در هریک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (قسمت «ب» یک مورد اضافه است.)

مرجع: امتحان نهایی - ۱۳۹۸

الف	ب
الف) ما گر چه مرد تلخ شنیدن نه‌ایم، لیک تلخی که از زبان تو آید، شنیدنی است	۱ - اغراق
ب) خانه زندان است و تنهایی ضلال هر که چون سعدی گلستانیش نیست	۲ - تناقض
ج) چنان نازک است آن تن نازنین که از تاب اندیشه تب می‌کند	۳ - حس آمیزی
	۴ - ایهام

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

سفر به آرمان شهر یا مدینه فاضله، یا مورد درست دیگر

ب

بحر هنج

۲

الف

زبانی

ب

ادبی

۳ ج یا مرا نصیب غم آمد به شادی همه عالم / چرا که از همه عالم محبت تو گزیدم

۴

گزینۀ «ت»

۵ الف) فکری (ب) ادبی (ج) زبانی (د) ادبی

۶

الف

الف) همه موجودات، تسبیح خداوند را می گویند. یا هر مورد درست دیگر

ب

باد اذان می گوید / تکبیرة الاحرام علف / قد قامت موج

پ

فاعلاتن یا - u -

۷ الف) استفاده از نماد، کاربرد مراعات نظیر یا عدم تساوی طول مصراع ها و یا موارد درست دیگر.

ب

(ب) نیمایی یا شعر نو

۸

الف

درست

۹ نثر ساده است. بسیاری از واژه ها، کنایات و اصطلاحات عامیانه در آن به کار رفته است. نثر داستانی تحت تأثیر زبان گفتار و محاوره است. کوتاهی جملات و کاربرد افعال فراوان در متن دیده می شود. در این متن گونه های نثر فنی و مصنوع جایگاهی ندارند.

۱۰

الف

سطح زبانی

ب

سطح فکری

پ

سطح ادبی

۱۱ ۱) کاهش واژه های عربی نسبت به گذشته

۲) کاربرد واژه ها، کنایات و اصطلاحات عامیانه،

* توضیح: سایر ویژگی های زبانی نثر دوره معاصر تا انقلاب در متن این سؤال وجود ندارد.

۱۲

الف

درست

۱۳ روح حماسه و عرفان در شعر این دوره آشکار است. در حماسه، بعد زمینی غلبه دارد و در عرفان بعد آسمانی.

۱۴ الف) آشنایی زدایی و روی آوردن به کاربرد ترکیب های بدیع و بی سابقه

۱۵ بیشتر شدن واژگان متناسب با دین، جبهه و جنگ، شهادت و ایثار، آشنایی زدایی زبانی و روی آوردن به ترکیبات بدیع و بی سابقه.

۱۶ گرایش به خیال بندی

۱۷ گزینۀ «الف»، یا چو گلدان خالی ...

۱۸

الف

روح حماسه و عرفان

۱۹

الف

در شعر این دوره شاعران به مفاهیم و مضامین اسلامی و دینی توجه نمودند.

حضرت علی (ع)

۱ یا واژگان متناسب با دین

۲۰ مفاهیم انتزاعی

۲۱ پرداختن به فرهنگ دفاع مقدس یا هر مفهوم درست دیگر

۲۲ آب، دریا، شب، فردا، رود، برزخ کبود، کویر، علف.

۲۳

الف یک چمن داغ

ب باغ / شب / برزخ سرد / دشت / خورشید / آینه دار

پ گزینۀ (۲) (متناقض نما)

۲۴ شماره ۴ یا قالب های قطعه و غزل رایج شد.

۲۵ الف ۱- بهره گیری از ساده نویسی ۲- با انقلاب اسلامی و وقوع جنگ تحمیلی، بسیاری از واژه های مربوط به فرهنگ ایثار و شهادت و مبارزه و مقاومت و فرهنگ اسلامی وارد زبان داستان این دوره شد.
ب) قالب نوشته، خاطره نویسی است.

۲۶

الف نادرست

ب درست

پ درست

۲۷ اول شخص مفرد یا من راوی

۲۸

الف عامیانه / ساده / روان / استفاده از واژه های فرهنگ و شهادت

ب تشخیص / استعاره / حس آمیزی / تناسب

پ مقاومت هشت ساله / دفاع مقدس / شهادت طلبی / ایثار / دفاع از وطن

۲۹

الف زبانی

ب ادبی

۳۰ بی توجهی به مادیات، دعوت به اخلاقیات، استقبال از شهادت، فرهنگ ایثار، استکبارستیزی، دفاع از وطن، وفاداری به ارزش های دفاع مقدس.

۳۱

الف درست

۳۲ شعر نیمایی (نو)

شعر نیمایی وزن عروضی دارد؛ اما تعداد هجاهای مصراع ها و نیز طول آنها برابر نیست و قافیه در آن آزاد است.

۳۳ گزینۀ د، مستزاد

۳۴

الف بیت

ب پنج رکن

پ مفاعیلن فع لن

۳۵

الف نادرست

ب فعلاتن

۳۶

الف مستزاد

ب نادرست

۳۷ شباهت: هر دو وزن عروضی دارند یا هر دو قافیه دارند

تفاوت: کوتاهی و بلندی مصراع‌ها و نیز تعداد هجاها برابر نیست / در شعر نیمایی قافیه جایگاه مشخصی ندارد.

۳۸ گزینه الف؛ ای گنبد گیتی ای دماوند

۳۹

الف فاعلاتن فعلن

ب رکن اول مصراع دوم یا رکن دوم مصراع سوم یا رکن اول مصراع چهارم

پ وزن عروضی دارد، کوتاهی و بلندی مصراع‌ها و نیز تعداد هجاها برابر نیست.

تعداد ارکان یکسان نیست، نشانه‌های هجایی و وزن واژه‌های یک مصراع با مصراع دیگر برابر نیست.

۴۰

تغییر در آوردن جایگاه قافیه، کوتاهی و بلندی مصراع‌ها، سیر آزاد تخیل، نگاه نو و نگرش عاطفی به واقعیات ملموس - نزدیکی به ادبیات نمایشی نیما - برابر نبودن تعداد نشانه‌های هجایی و وزن واژه‌های یک مصراع با مصراع دیگر.

۴۱ سو ی من تا | خ ت است

۴۲

الف مستزاد

ب شعر نو (نیمایی)

۴۳ مستزاد، از مصراع‌های کوتاه و بلند ساخته شده است.

۴۴

الف مستزاد

۴۵ ب) هر لحظه به شکلی بت عیار برآمد / دل برد و نهان شد

کوتاهی و بلندی مصراع‌ها

۴۶ رمل (فاعلاتن)

۴۷

الف مستفعِلن

چُن	می	رَ	وی	بی	مَن	مَ	رو	ای	جا	نِ	جان	بی	تَن	مَ	رو
-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-	-	-	U	-
وَز	چَش	مِ	من	بی	رون	مَ	شو	ای	شُع	لِ	یِ	تا	با	نِ	مَن
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	✓	-	-	U	-
مستفعِلن				مستفعِلن				مستفعِلن				مستفعِلن			

ب بحر رجز مثنی سالم

۴۸ الف) هزج مسدّس محذوف

ب) مقارب مثنی محذوف

۴۹ بحر مقارب مثنی محذوف

۵۰ بحر رمل مسدّس محذوف

۵۱ هزج - مثنی - سالم

۵۲ به ترتیب: ت، ب، پ و الف

۵۳ الف) متناقض‌نما (۴) ب) تضاد (۵) ج) تضمین (۳) د) حسن تعلیل (۱)

۵۴ ب - حُسن تعلیل

۵۵ گزینه «الف»

۵۶ الف) شاعر علت رکوع گل نرگس را اذان گفتن فاخته بر روی سرو دانسته است.

ب) حسن تعلیل

۵۷ حس آمیزی - در هر دو متن، آمیختگی چند حس در تأثیر و زیبایی کلام افزوده است.

۵۸ حس آمیزی ← رنگین سخنان

۵۹ گزینه ب) آسمان فریبی آبی رنگ شد.

۶۰ هر یک از دو مصراع استقلال نحوی و معنایی دارند و مصراع دوم با مفهومی محسوس در حکم مصداق و تأییدی برای مصراع اول است. شاعر بر پایه تشبیه بین دو مصراع ارتباط معنایی برقرار کرده است. (ذکر یک دلیل کافی است)

۶۱ هریک از دو مصراع استقلال (نحوی و معنایی) دارند. یک مصراع (با مفهومی محسوس) در حکم مصداق و تأییدی برای مصراع دیگر (با مفهوم ذهنی) است. زیبایی آفرینی بر پایه شباهت است.

۶۲ الف) ۲ یا حسن تعلیل ب) ۱ یا حس آمیزی ج) ۳ یا اسلوب معادله

۶۳ الف) ۴ ب) ۳ ج) ۱

۶۴ الف: با «۴» مراعات نظیر؛ ب: با «۳» تلمیح؛ ج: با «۱» اغراق

د: با «۵» اسلوب معادله

۶۵ مورد اضافی گروه «ب» تناقض می‌باشد.

«الف»	حس آمیزی
«ب»	ایهام
«ج»	اغراق